

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő:

Kurkó Gyárfás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Braşov - Brassó

Strada Argintarilor 16 sz. III em.

Engedélyezte: Cenzura Militară

a Presei sub No. 1437. 7. X. 1944

NÉPI EGYSÉG

Dózsa és Horia népe

A vetés ideje még nem múlt el. Szállongó falevelet sodor a szél. Máskor ilyentájt, porhanyó barázdákon ekevas nyomát kísérté a szem, s ma elkécsere nézi a vérfoltos avar, a háborútól felszaggatott földet s a kalangyákban kicsirázott, elvetett, drága kenyeret. Özvegyek, apátlan árvák és gyermekek nélkül maradt öregek bámulnak a bizonytalannak tetsző jövőre. Átkuk egybefonódik a parlagon maradó földek, a csirákukat haszon nélkül pusztulásba vető buzaszemek vándorlása pusztulást kiált a pusztítás előidézőire. Pusztulást azokra, akik setéségre kárhoztattak minket, azért, hogy vak Sámsonként hajtaszák velünk ravaszul felépített préstüket, amellyel saját testünk zsirájából, verítékünkől csorgatunk aranyat telhetetlen zsájkukba.

Hányszoros vád gyűlt egybe ósokról utódokhoz! Dózsa György izzó parázson megégett teste, a kérékből tört Horia egyaránt vádol. De a földműves csak szélbe söhajtotta vadólok panaszát, mert még a kiscsiga is csak tehetetlen, kihasznál páriája volt a feudális mágnás vagy bojár rendszernek. A teljes szervezetenélsebb élő földtelen földmunkás pedig értéktelenebb volt az urak tulajdon állatjainál is.

A gróf, a bojár saját gyermekeit urra nevelte, míg természetből adott paraszthetőségek, a sárba ragadva, berozsdásodtak.

A földművesből napi tizenhatórás robottal kiölték a vágyat az általános tudás után és saját, szegényteljes elnyomásuk következményét születték paraszti vonásnak tüntették fel, amely alapul szolgált a paraszt megbélyegzésére.

Önző céljaik elérésére különböző időkben, különböző jelszavakat vetettek közénk, amelyek miatt százazreink vesztették életüket s legutóbb Hitler zsoldjában állva két vertek magyar és román földműves közé, hogy azok, akik még tegnap egymásnak kalákkáztak, ma löccsel verjék szét egymás fejét.

Földművesek! Hányszor hallottuk a sóhajtatást: „Hej, nekünk sohase virrad meg!” De emeljük fel a fejeiket! Virradat van!

A városi munkásság milliói nyújtják felénk segítő testvéri kezüket.

A diadalmas Vörös Hadsereg ledöntötte a fekete malmot s köveiből új, igazságosabb világ alapjait rakja a felszabadult nép.

Földműves testvérek! Magyarok, románok! A munkásság maga vette kezébe sorsa irányítását: nekünk is szervekednünk kell! Ki kell rázzuk magunkat a „lesz, ahogy lesz” reménytelenségbe fásult állapotából.

A mi bajainkat mi tudjuk s nem igaz az, hogy „urak dolga a vezetés, mi csak turjuk a földet.” Eddigi vezetőink félrevezettek s vezetésük eredményeként felégett falvak, lehullott jármók, parlagon heverő földek maradtak reánk. Ki akarta ezt közölni? Senki. A mi akaratunk köte volt, s ha valaki akarni akart, csendőrszurony fojtotta belénk meg csak a panaszs hangját is. Ha a községi költségvetésben utjavítási munkákra felvett összeget a jegyző elitta s a hamis nyugtat ellen szót emeltünk, kommunisznak minősítették s tömlőcöt ígértek érte.

Földművesek! Most kezünkbe vehetjük sorsunk irányítását. Bátran elé állhatunk kéréseinkkel és panaszainkkal, nem kell attól tartanunk, hogy kikacagnak, mert nem tudunk urasán beszélni.

Vetés ideje van. Ne maradjon parlagon a termésre adatott terület.

A Magyar Népi Szövetség nagyarányú népgyűlést tartott Sepsiszentgyörgyön

Kurkó Gyárfás országos elnök és a helyi demokrata közigazgatás vezetői a román-magyar testvériség és igazi népérdek mellett tettek tanubizonyságot

(Sepsiszentgyörgy.) A Magyar Népi Szövetség háromszéki tagozata a szervezet üléstermében a községi megbízottak bevonásával értekezletet tartott. Az értekezleten megjelent Kurkó Gyárfás, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke, aki az egyes községek küldötteinek jelentése után részletesen ismertette a megye közigazgatási és gazdasági életének újjászervezését.

Délután a Magyar Népi Szövetség háromszéki tagozata a moztérben nagyarányú népgyűlést rendezett. A zsúfolásig megtelt teremben a vidékieken kívül a város munkássága és az értelmiségiek hatalmas tömege szorongott.

Szász Imre

A Magyar Népi Szövetség helybeli ideiglenes bizottságának elnöke nyitotta meg a gyűlést. Meleg szavakkal üdvözölte Kurkó Gyárfás országos elnököt. Örömmel állapította meg, hogy rövid idő alatt sikerült a közigazgatást teljesen és kielégítően átszervezni. Az átszervezés sikeres lebonyolításában a háromszéki magyarországi ösztön demokratikus meggyőződését látja. Sikerült a közellátást és a közbiztonságot mintaszerűen megszervezni és a széles néprétegek akaratát minden

vonalon érvényre juttatni. Felhívta a közönséget, hogy legyen mindenben a demokrata vezetők segítségére és tekintse testvéreknek a megye területén élő más nemzetiségűeket. Hangsúlyozta, hogy a székeség testvéri kezét nyújt a román népnek. Ezután ismertette azokat az időket, amikor a Madosz vezetői, akik bátran vállalták a nép érdekeinek a képviselését, harcoltak a háborús uszító fasiszták ellen és az itt élő népek közötti megértés útját egyengették, akiket a magyar fasiszta grófi politika román csendőrkkel bilincsbe veretett. Hálával emlékezett meg a felszabadító Vörös Hadseregről, amely áldozatot nem kímélve harcolt Európa népeinek a felszabadításáért. Végül felkérte a jelenlevőket, hogy a brassói kórházakban levő szovjet sebesült katonák részére szeretet-adományokat gyűjtsenek, hogy ezzel is kifejezhessék a székes népek a Vörös Hadsereg iránti háláját.

Kisgyörgy Tamás

polgármester emelkedett ezután szófára és üdvözölte Kurkó országos elnököt, aki-vel az elnyomás éveiben együtt harcolt a demokrata jogokért. Rámutatott arra, hogy teljesen kiürített városi pénztárt talált és már az első nap közölték a pé-

kek, hogy a liszthiány miatt képtelenek a lakosság kenyérszükségleteit ellátni. Hangsúlyozta, hogy a közellátási hiányok által keletkezett nehézséget megfeszített munkával és megértéssel sikerült leküzdeni és így biztosították a város ellátását. Elmondotta, hogy tisztviselőivel hajnaltól késő estig együtt dolgozik és kéri a lakosságot, hogy legyen megértéssel a hatóságok iránt és nyújtson segítséget az áruzsorára és a fekete-piac leküzdésében. Bejelentette, hogy intézkedéseket tett a láncokereskedelem megszüntetésére és közölte, hogy az árdragitákat kimélet nélkül internálni fogja.

Kocsis Mihály

a helyi szakszervezetek nevében beszélt. Vázolta a múlt szervezkedési nehézségeit és hangsúlyozta, hogy az öntudatos munkásság mindig bizott abban, hogy elől végre a verejtékesen dolgozó tömegek felszabadulása. Bejelentette, hogy Sepsiszentgyörgyön sikerült az összes szakmákat megszervezni. Felhívta a munkások figyelmét arra, hogy nem szabad a szakszervezeti munka terhére egyedül a szakszervezeti vezetőségre hárítani, hanem minden egyes munkásnak ki kell vernie részét a szervezésből.

A hitlerista Németország a bécsi döntéssel megszarolta mindkét népet

A népgyűlés lelkes éljenzése közepette vette át a szót Kurkó Gyárfás, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke.

Kurkó Gyárfás országos elnök:

— A Romániai Magyar Népi Szövetség és a Nemzeti Demokrata Arcvonal üdvözlét tölmácsolom. Az a harc, melyet a közelmúltban a Madosz vívott meg, az igazság és a magyar nép évszázados harca. Ezt a harcot nem mi kezdjük meg, hanem évszázadokkal ezelőtt ősünk, a Buda Nagy Antalok, Dózsa, Kossuthék és Petőfi, akik a szabadság eszméért életüket áldozták.

Ezután ismertette az első világháború utáni forradalmi helyzetet. A magyar főurak földet ígértek, azonban a beigért föld helyett segítséget kértek a román főuraktól, hogy leverjék a magyar nép forradalmát, hogy ezer holdas földbirtokaikat megmenthessék. 1849-ben a magyar főurak a cári Oroszország segítségével fojtották vérbe a magyar nép forradalmát, 1919-ben pedig az akkori reakciós román kormány segítségéhez folyamodtak.

Ismertette az impériumváltozás utáni kisebbség politikai helyzetét. Rámutatott arra, hogy a Magyar Párt a romániai magyar főurak reakciós vezetése alatt állt. A Magyar Párt vezetősége volt az, amely minden ellenzéki hangot lefojtott és nem ártalotta nem egy esetben a magyar nép fiait a román szigorura kezére juttatni csak azért, hogy egyeduralmát biztosít-

hassa. A Magyar Népi Szövetség elődje a Magyar Párti Ellenzék, Magyar Dolgozók Szövetsége volt az, amely felismerte, hogy azok, akik reviziót követelnek, fasiszta háború útját egyengetik, a nép vérért követelik és százazreket akarnak ágyútöltelékül a hitleri háborús uszítók karmaiba dobni.

Kurkó országos elnök ezután rámutatott arra, hogy a bécsi döntéssel a hitlerista Németország úgy a magyar, mint a román népet háborús céljainak a megvalósítása érdekében zsarolási eszközüül használta fel. Erdélyt ketté szakították, népet földfúrtává tették s a magyar és román

népárlók egyaránt hadosztályokat küldtek a szovjetellenes rablóhadjáratra. Azonban Dél-erdélyben a román munkás, a román demokrata barátai jobbot nyújtott a magyar népnek és védelmére kelt. Ugyanezt tette Észak-erdélyben a magyar munkás a magyar demokrata az elnyomott román néppel. Részletesen ismertette a magyar nép demokratikus vezetőinek megkurcoltatását. A romániai magyarság demokratikus vezetői nem vettek részt a szovjetellenes rablóhadjáratban, inkább mártírhálát, börtönt vállaltak, vagy katonaszökevényekékké váltak és a földalatti munkára vállalkoztak.

Észak-erdélyből csak a fasiszták mentek el

Beszéde további során rámutatott arra, hogy a román reakciós lapok heves támadásokat intéztek a dél-erdélyi és észak-erdélyi magyar nép ellen és a népet büntös fasiszta vezetőivel akarták azonosítani és követelték az egész magyarság megbüntetését. Még dörögtek az ágyuk, amikor megindult a Maniu-gárda, amely ezen a vidéken is végigvonult és a legszörnyűbb kegyetlenségek egész sorozatát követte el. A háborúellenes honvédek szervezetten szöktek meg csapattestektől és amikor visszatértek otthonaikba, mint fasisztákat hurcolták el őket. Emlékezteti a hallgatóságot a szárazajtai és a csikszentdomokosi minden alapot és törvényes intézkedést nélkülöző önkényes kivégzésekre.

erőnkre, hogy bent a fasiszta méregtől beoltott diñhögöket, vagy suttymóban ártókat kiirtsuk sorainkból és segítve minden tehetségünkkel a fegyverrel harcolókat, hozzájáruljunk egy boldog, demokratikus közösség megteremtéséhez.

Ismerteti a Nemzeti Demokrata Arcvonal egységes kormányzati programját, melyet a munkások, parasztek, demokrata értelmiségiek képviselői állítottak össze. A továbbiakban hangsúlyozta, hogy renegátokra nincsen szükség, mert rossz magyarból sohasem lesz jó román vagy fordítva. Hangsúlyozta, hogy Észak-erdélyből nem mentek el a románok, csak a fasiszta román hatósági közegek távoztak. A román nép, a becsületesen dolgozó román paraszti, munkás és értelmiségi itt maradt és egyetértésben akar élni a vele egy területen élő népekkel.

Hangsúlyozta, hogy a népnek nem szabad leértékelnie önmagát. Fel kell szabaduljon a nép önmagában. Szervezkednie kell, mert ha nem erősödik meg, akkor szervezetenélsebb hiányában széthull mindaz, amit eddig megvalósítottak. A dél-erdélyi megyei bizottsági üléseken elhangzott felszólalásokból megállapította, hogy a falusi vezetőségekben még mindig

Cikkünk folytatása a 3-ik oldalon

MŰHELYBŐL — FALUBÓL

Földet a népnek!

Augusztus 23-án megcsillant a demokrácia első hajnalsugara, de a kora reggel egyre inkább késik, egyre vonatottabban halad a beteljesülés felé. A föld népe, amely az önkényuralom alatt a legtöbbet szenvedett, szenvedéseiről idáig semmi kárpótlást nem kapott s az egyik legfontosabb és legégetőbb feladatnak, a földkérdésnek megoldása felé is alig történtek lépések.

Egyedüli komoly lépés a Nemzeti Demokratikus Arcvonal munkatervének elgondolása. A Tervezet 5. pontja így hangzik:

„Az ország sürgős ujjaépítésének és fejlődésének érdekében ki kell elégíteni a román földművesek legégetőbb és legjogosabb kívánságát és pedig:

Az 50 hektárt meghaladó nagybirtok kisajátításával széleskörű földbirtokrendezést kell megvalósítani. Ezzel földhöz kell juttatni a földtelen, vagy kevés földdel rendelkező földműveseket. A juttatásnál előnyben kell részesíteni azokat, akik a harctéren a német fasiszmus ellen küzdtek.

Ezeknek a földműveseknek a nagybirtok és az állam terhére mezőgazdasági feltárt kell rendelkezésre bocsátani.

A gazdák hitel, beszerzési és termelőszövetkezeteit demokratikus alapon kell megszervezni.

A régi földhözjuttatásból és a konverzióból származó és a bankokkal és állammal szemben fennálló gazdaadósságokat törölni kell.

A fenti terv nyugvópontja juttatná az évtizedek óta napirenden szereplő kérdést. A föld fia végre földhöz jutna s ez a széleskörű igazságos földosztás maga után vonná a kisgazdáknak s ezáltal az ország közigazdaságának felvirágzását is.

Vannak ezzel szemben ellenvélemények is. Ezek azonban csupán áldemokratikus egyenlőségre származnak. S ezek az ellenvélemények nevésegesen együgyűek s csupán szerzőjük kétségbeesését jellemzik. De — függetlenül ettől — vegyük sorra ezeket az ellenvéleményeket.

A nagybirtok az állam szempontjából nagyobb jelentőségű, mint a kisbirtok. Ez az ellenvélemények szerzőinek legelső érve. Ez az úgynevezett „nagyágyú”. A nagybirtok hatalmas mennyiséget termel bármelyik növényből, gabonából s azt — mivel felhasználni képtelen — teljes egészében a hadsereg vagy a közellátás céljaira bocsátja. Igen ám, ha ez valóban így történne! De a nagybirtokosnak vannak összeköttetései és rendszerint kibújik beszállítási kötelezettsége alól. S a hatalmas mennyiségű termést a fekete piacon értékesíti. Ilyenformán milyen és mekkora haszna van a nagybirtokból a népnek és a közigazdaságnak? A nagybirtok csak állami kezelés és felügyelet alatt válna hasznára a községnek. Ellenben így továbbra is egyes emberek megdagadást eszköze lenne csupán. Ezzel szemben a kisgazda meg sem kíséri a felesleges terményt be nem szolgáltatását s apró holdcskáival az állam legbiztosabb támasza.

Egy másik ellenvélemény, hogy az eddigi földnélküli négytől elkönyvelték a kapott földet. Ez az érv is végzetesen téves és gyermekesen együgyű. Hiszen a föld-reform során kapott földet eladását nagyon könnyen meg lehet akadályozni egy törvényekkel. Ezzel szemben pedig köztudomású, hogy a nagybirtokosok voltak mindig a kártyaszal mellett a földbirtokok elprédálói. Ahelyett, hogy ők is igyekeztek volna dolgozni valamit. Most legalább megtanulják, mi a munka, mi a verejtékezés. Mert ha becsületesen dolgozni kezdenek, a megmaradó 50 hektár földből tisztességesen meg fognak élni.

Ime a kétségbeesett ellenvéleményezők érvei — rövid vizsgálat után. A mérleg azonban rég elbillent s a nagybirtokosok reménytelen erőlködése se segít már ezen. Az évszázadok óta verejtékező nép pedig fényesíti a rozsdalepte ekéket s dalol szívvél, megújult lélekkel indul országépítő harcba egy szabad, demokratikus hazáért!

(Zajzon.)

Sólyom György.

A Voina-gyár munkásai is kitették az üzemből a munkás-üldöző fasiszta vezetőket

A brassói D. Voina-gyár munkásainak és hivatalnokai karának szakszervezeti bizottsága a többi gyárak öntudatos munkásságának példáját követve szintén hozzájárult a gyár megtisztításához a fasiszta és szabotáló elemektől. A szindikátusi bizottság emlékiratot terjesztett az igazgatóság elé, amelyben a hitlerista érzelmeikről ismert alkalmazottak eltávolítását követeli. A gyár igazgatósága először nem volt hajlandó ezt a kérést teljesíteni, de végül kénytelen volt meghajolni a munkásság akarata előtt. A munkások gyűlést tartottak, amelyen felolvasták az azonnal eltávolítandó egyének névsorát. Ezen a névsoron a következők szerepel-

tek: Cucu Ionel a szénlyezeti osztály elnöke, Strafalogea Mircea hivatalnok, Teodoru V. mérnök állami nyugdíjas, a karbantartási ügyosztály vezetője, Cerescu Ioan nyugdíjas főhadnagy, a gyár légvédelmi parancsnoka és Gálbează Gheorghe munkavezető.

A névsor felolvasása alkalmából a munkások parázs tüntetést rendeztek és kifütyülték a kiselejtezett alkalmazottakat, akik számos igazságtalanságot követtek el a munkásság rovására és magatartásukkal méltón érdemelték ki a munkások ellenszenvét s így megérdemelték most bekövetkezett eltávolításukat.

Medgyesi munkások harca a politikai és gazdasági demokráciáért

Munkában az IRTI-gyár szakszervezete

Medgyes városának iparvállalatai között, az üzem nagyságának és a munkásság számának tekintetében, első helyen áll az a nagy szövőgyár, amely röviden IRTI név alatt ismeretes. Rendes körülmények között, a háború előtti nagy fellendülés időszakában, az IRTI-ben dolgozó férfi és női munkások keresetükből több ezer családtag megélhetését biztosították.

Az utóbbi években nagyot változott a helyzet. A munkabérek sehogysem tartottak lépést a megélhetés árának emelkedésével és a gyári alkalmazottak követeléseit azzal utasították vissza, hogy kevés a nyersanyag és a gyár így is csak lecsökkentett üzemmel tud dolgozni.

Az 1944-es év augusztus 23-a a gyári munkásság helyzetében is gyökeres változást hozott. A dolgozók érdekeinek képviselését a gyári szakszervezet vette át, ez viszont saját kebeléből gyári bizottságot alakított és ennek a feladatává tette minden a munkássággal összefüggő kérdésnek a megtárgyalását és rendezését.

Erre annál nagyobb szükség volt, mivel a régi Antonescu rendszer idején sok olyan alkalmazottja volt a vállalatnak, aki azon a réven, hogy a német népcsoport tagja volt és a náci szervezetek nyomásával felérő támogatást élvezte, rendkívüli elbánásban részesült a fizetések megállapításánál is, ugyanakkor amikor a gyár más tisztességesen dolgozó elemei mellőzésben részesültek.

Hosszas tárgyalások és harcok árán a gyári bizottságnak sikerült keresztülvinnie, hogy az így előállított béreltölődásokat kiegyenlítsék és a parancsuralmi rendszer igazságtalan áldozatai megkapják az őket megillető béreket.

A gyári bizottságnak képezi a gondját az is, hogy a gyárba beférkőzött vasgárdista elemek ártalmatlanná legyenek téve, mivel ottlétük károsan befolyásolja a munkások egységét. Az IRTI-gyár bizottsága vigyáz arra, hogy a fegyverszüneti megállapodás értelmében biztosítsa a gyári termelést és hogy az összes vasgárdisták a legkisebbektől a legnagyobbakig, legyen az akár igazgató is, megkapják méltó büntetésüket.

Ugyancsak politikai okokból kellett a gyári bizottságnak közbe lépnie, hogy a munkásság ellátási osztályának eddigi vezetőjét, a hitlerista Beutler Richárdot kicseréljék a munkásság bizalmi emberével Deac Nicolae-val.

Az IRTI-gyár a faji törvények alapján annak idején 107 zsidó alkalmazottját bocsátotta el, akik közül eddig 26-ot vett vissza a szolgálataba azzal, hogy a többiekre is sor kerül, mielőtt a vállalat rendes munkája megindul.

A gyár két olyan alkalmazottját, akiket

a régi rendszer alatt internáló táborban helyeztek el fasisztaellenes magatartásukért, most visszavették állásukba és lefogadásuk idejére kiadták fele fizetésüket.

A gyári szakszervezet kezdettől fogva törődött tagjai gazdasági érdekeivel is. Így elérte, hogy a béreket már szeptember elsejétől kezdve 50—20 százalékkal felemelték. Azonban ma úgy ez a bér-megállapítás mint az az emelés, amit közben az akkori kormány engedélyezett, nevésegesnek tűnik fel, ha a mostani körülményeket vesszük figyelembe.

A bérek komoly rendezésére az Egyesült Szakszervezetek medgyesi központja tárgyalásokat folytatott a gyáriparosok érdekképviselőivel, az UGIR-al és sikerült is megállapodásra jutni egy kollektív-szerződés keretében, amelyik október elsején hatályba lépett érvénybe. A szerződés megállapítja a legkisebb megéltési színvonalat és ennek alapján szabja meg mindenfajta munkaágazatnak a bérét. Hogy mennyit kap a szakmunkás, a különleges munkát végző, a napszámos, az ínas.

Az IRTI elfogadta a kollektív-szerződést és most annak a gyakorlati alkalmazásáról tárgyalnak. A tisztviselőkre vonatkozóan a megbeszélések még nem haladtak emyire előre.

A gyári bizottság továbbá működésével elérte, hogy az alkalmazottak a gyár által előállított cikkek egy részére bizonyos arányban igényt tarthatnak.

A gyári lakóháztelepen sokan laktak olyanok, akiknek benn a városban saját ingatlanuk volt, vagy pedig magános emberek voltak. Most elérte azt, hogy ezekbe a házakba elsősorban azokat az alkalmazottakat helyezik el, akiknek nagy a családjuk.

A gyár egyébként lakbért fizet alkalmazottjainak. A lakbért magát még évekel ezelőtt szabták meg. Így ma az a nevéseges helyzet állott elő, hogy egy ház, de gyermektelen munkásember lakbér címén havonta 375 lej kap a vállalatától. Ezeket az összegeket természetesen most módosították.

Hogy az üzemi munkát egészségesebbé tegyék, elhatározták egy porszívó berendezésnek a felállítását a fonóda-osztályban. Már részt az itt végrehajtandó különleges takarítómunkát, minthogy az nehéz, tisztátalan és egészségtelen, duplafizetéssel díjazták.

A gyári alkalmazottakat nagy szükség lenne egy nagyteremre mint a gyári kábel helyiségeire, amelyeket átmenetileg a Moldovából kiűrt Buhusi-gépek rendelkezésére bocsátottak. Most remélik, hogy a Buhusi gyár visszaköltözhessen székelyre és a gyári szakszervezet saját céljaira használhatja a helyiségeket.

Szakszervezetek hírek

A kereskedők szakszervezetének felhívása

A brassói kereskedők szakszervezete december 3-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a volt ipartestület épületében (Mitr. Filitti-utca 5) fontos megbeszélést tart. Felkérjük az összes kereskedőket, hogy nemzeti és különbség nélkül jelenjenek meg.

— Az alábbi felsorolt üzemi bizottságok és szakszervezetek valamennyi ifjúsági képviselőjét a szervező bizottság a f. év december 3-án d. u. fél 7 órakor tartandó ülésre hívja össze: C. F. R., Malaxa—Tohan, fémipar, textil, bőrpár, magántisztviselők, élelmészeti ipar, nyomdaipar, építőipar és cipőipar.

— Az egészségügyi szakszervezet tagjait a titkárság ülésre hívja össze, amelyet vasárnap f. év december 3-án d. e. 10 órakor az Egységes Szakszervezetek Szabadság-tér 26 sz. II. emeleti székékházban tartanak meg. Az ülés napirendjén a munkabérek és panaszok szerepelnek. Kérjük valamennyi alkalmazott és tulajdonos megjelenését.

— A kisiparosok szakszervezetének vezető bizottsága az egyes iparágak kiküldöttjeivel egyetemben vasárnap f. év december 3-án d. e. 9 órakor ülést tart. A napirenden fontos közlések szerepelnek s ezért kéri a pontos megjelenést.

— A fémipari szakszervezet vezetőségét szombat f. év december 2-án d. u. 4 órára a Calea Bucureștilor 4 sz. alatti irodába ülésre hívják össze. Kéri a vezető bizottság összes tagjainak megjelenését, mivel a napirenden fontos elhatározások szerepelnek.

Az F.N.C.S. szakszervezet titkársága felhívja az e szakszervezethez tartozó üzemi bizottságok pénztárnokait, hogy sürgősen mutassák be az eddigi befizetésekről szóló nyugtáikat.

— A borbély és fodrász mesterek szakszervezetének szervező bizottsága felhívja a városban lévő összes borbély és fodrász mestereket, hogy f. évi december 3-án d. e. 11 órakor vegyenek részt a Mitr. Filitti 5 sz. alatt (volt „Carpați” testület) a szakszervezet alakító ülésén.

— Vasárnap f. év december 3-án d. e. 10 órára az összes fodrásznőket és manikűrös-lányokat megbeszélésre hívja össze a szervező bizottság, a Szabadság-tér 26 sz. II. em. helyiségében. A megbeszélésen különböző szakmai kérdéseket vitatnak meg, mint munkabérek, munkórak, túlórák, fizetések, szabadság, emberies bánásmód, stb.

— A ruházati ipar munkásait és munkásnőit — tanoncokat és tanoncelányokat beleértve — tehát a következő szakmabelieket: szabók, varrónők, fehérneművarrók és fehérneművarrónők, szűcsök, kalaposok és kalapasnők, himzők, keztükkészítők és sapkakészítők, felhívjuk, hogy valamennyien jelenjenek meg a vasárnap, december 3-án d. e. fél 10 órakor a Piața Libertății 26 szám II. emeleti székékházban a napirenden lévő szakmai kérdések megvitatására.

A bizottság.

A Magyar Népi Szövetség női csoportjának teadélutánja

A Romániai Magyar Népi Szövetség brassói szervezetének női csoportja a „Lumina” mozgó felett lévő teremben, Hirsch-utca 12. szám alatt december 3-án, vasárnap d. u. 3 órakor műsoros teadélután rendez, amelyre vendégeket is szívesen lát. A teadélután tisztá jövedelmét a sebesültek és a szegénysorsuk karácsonyi fellegélyezésére fordítja.

Elsődoldali cikkünk folytatása

vannak fasiszták. A demokrácia rendet és fegyelmet követel. Ezért a rendbontó fasisztákat le kell tartóztatni. Az elhurcolt honvéd menekülteket ki kell szabadítani, de csak alapos leigazoltatás után, hogy kellően kivizsgálhassák multbeli ténykedésüket. Hol vannak a fasiszták? — teszi fel a kérdést. (Kiadjuk őket, csak térjenek vissza, — zug végig a tömegben.) Hangoztatja, hogy az elmenekült fasisztákat vissza kell hozni, hogy a nép itten ítélkezhesen fölöttük. (Elénk helyeslés.) A közmunkákkal kapcsolatban hangsúlyozza, hogy ezeket a munkákat haladéktalanul végre kell hajtani s azokat, akik szabotálni akarnak, haladéktalanul le kell tartóztatni. Kölcsönös megsegítésre szólítja fel a lakosságot, hangsúlyozza, hogy ha nem, felesleges fakiosztással kell pénzforráshoz juttatni a népet. Az elmenekült fasiszták birtokait ki kell osztani. A fejevesztettségükben elmenekült földjeit meg kell művelni s az ilyeneket visszatértek után segíteni kell. Hangsúlyozza, hogy a fegyverszüneti szerződés betartásáért a nép is felelős, ezért minden erővel támogatni kell a fasiszmus elleni harcot.

— Mindenki kommunista akar lenni — folytatta Kurkó elnök. Azonban Háromszéken igen kevés igazi kommunista van. Én sem vagyok kommunista, de szövetségeseim vagyok. Vallom azt, hogy a szociális igazságnak érvényesülnie kell!

Minden öntudatos és becsületes magyarnak a Magyar Népi Szövetségben van a helye. Meg kell nyernük szövetségeseink bizalmát és magunkat a nép érdekeinek kell alárendeljük.

Beszédét a szabadságot hozó Vörös Hadsereg, a Magyar Népi Szövetség, az Ekélszék, a Nemzeti Demokrata Arcvonal és a szervezet munkásság éltetésével fejezte be.

Hadnagy Ferenc főszolgabíró beszélt ezután, aki párhuzamot vont a régi reakciós és a mostani demokrácia közigazgatás között. Rámutatott arra, hogy a multban a tisztviselőket felülről nevezték ki és a vidéki közigazgatás élére és a hivatalokba olyan egyének kerültek, akiknek nemcsak, hogy nem volt kapcsolatuk a faluval, de fogalmuk sem volt a községek és a nép életéről. Utalt arra, hogy a multban a tisztviselői kinevezéseket nehéz pénzzel vásárolták meg, majd a négyéves fasiszta magyar uralom alatt csak a méltóságos és a kegyelmes urak protekciójával lehetett kinevezéseket eszközölni. Hangsúlyozta, hogy amióta elmentek a kakastollas magyar és román fasisztabarát csendőrhöz, azóta rend és nyugalom uralkodik Háromszék-megyében. A jövőben a tisztviselőket a nép fogja választani és valóban a nép érdekeiért fognak dolgozni.

Dr. József Manó né a munkás és az értelmiség nők közös hivataláról beszélt. Rámutatott arra, hogy a nők is ki akarják venni részüket az újjáépítő munkából osztálykülönbség nélkül. Utalt a nők szervezkedésének fontosságára és hangsúlyozta, hogy eddig a nőknek csak kötelességeik voltak, de jogaik nem. A dolgozó nők milliós tömegei most a férfiakkal egyenlő jogokat, munkabért és elbánsát követelnek. Hangsúlyozta, hogy a demokratikusan gondolkodó nők között le kell omoljanak az eddigi elválasztó falak és gyökerestől ki kell irtani a felfekből a gyűlölködést szító sovinizmust.

A következő szólok Kerekes Béla, volt zsilvölgyi munkásvezető, Háromszék-megye jelenlegi főispánja volt. Rámutatott arra, hogy Kurkó Gyárfás országos elnököt még a börtönből ismeri, ahol együtt raboskodtak a fasiszta elnyomatás éveiben. Beszéde további során a közigazgatás újjászervezésével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy állandó kiszállásokkal akarja a megyei közigazgatás és a nép közötti kapcsolatokat kimélyíteni. A nép helyzetét a helyszínen a községekben tanulmányozza, és minden igyekezete oda fog irányulni, hogy a jobb sorsra érdemes nép nyomorát megszüntesse és a száz holdon felüli birtokokat a földtelen néptömegek közt kiosssa. Rámutatott arra, hogy a fasiszták a megye középpénzkészletét az utolsó fillérig magukkal vitték s most a semmiből kell új életet teremteni a romokon. Kérte a lakosságot, hogy legyen az újjáépítő munkában segítségére, mert minden cselekedetével a megye ér-

dekeit akarja képviselni. Örömmel állapította meg, hogy Angyalos község példát mutatott, hogy megértette a megye szomorú helyzetét, amikor 4800 pengőt hozott be a megyének. Végül hangsúlyozta, hogy a magyarság békességben és testvéri egyetértésben akar élni a szomszéd népekkel azon a földön, ahol őseik is békességben éltek. Kerekes főispán beszédét Sztalin marsall, a Vörös Hadsereg és a Nemzeti Demokrata Arcvonal éltetésével fejezte be.

A sorok mögül közbeköltás hangzott el, amely Sepsiszentgyörgy részére napilapot követelt és tiltakozott a Dolgozók Szava című lap megszüntetése ellen.

Kurkó Gyárfás országos elnök válaszában hangsúlyozta, hogy bár tudja, hogy Háromszék-megyének szüksége van napilapra, de a mai körülmények között nem engedhető meg, hogy Háromszék-megye lakossága, amidőn felszabadult a nyilas elnyomás alól, ismét ugyanazoknak az üzérkedőknek a befolyása alá kerüljön, akik néhány héttel ezelőtt még a Székely Népi Berlinből irányított szellemét vallották. Akkor bezeg nem hangoskodtak, hogy demokráta sajtót követelnek. Évtizedeken keresztül nem hallatták hangjukat a reakciós szellemű irányítókkal szemben. A

négyéves elnyomatás alatt nem kísérelték meg demokráta lapot szerkeszteni és ma, hogy tőkéjüket kamatoztassák, újból melékvágyára vezetnék a megye demokratikus népet. Az a pár szám, amit kiadtak nem felelt meg a tömegek akaratának. A Nemzeti Demokrata Arcvonal munkáját, ahelyett, hogy megkönnyítette volna, megnehezítette. Mindaddig, amíg nem lesznek olyan újságírók, akik úgy multbeli, mint jelen tevékenységükkel fogva garanciaképesek a nép szabadságharcának vitelére, inkább ne legyen lap, mintsem hogy továbbra is port hintsen a nép szemébe. A továbbiakban feltette a kérdést, hogy a hangoskodók mit tettek annak érdekében, hogy a Népi Egység minden gazda asztalára odakerüljön? Gondoskodtak-e arról, hogy a lap szerkesztősége háromszéki anyagot kaphasson? Nem. Ehelyett azt tették, hogy a lapot, amelyet kezdetben ezer példányban kértek, visszarendelték és csak kétszáz példány küldését kérték. Hivatkozott arra, hogy súlyos történelmi időköt élünk. A demokrácia fegyelmet követel és aki nem veti alá magát, azt kényszer munkára kell küldeni. Az itteni értelmiség, tisztelet a maroknyi kivételnek, a multban nem állotta meg a helyét. Mindig a népellenes táborban helyezkedett el és

amíg jóvá nem teszi bűnét, nem érdemli meg, hogy szellemi irányítójává váljék népünknek. Az öntudatos értelmiség a nép mellett marad. Örömben és bánatban egyaránt. De ezeknek száma annyira elenyésző, hogy az országban megjelenő három valóban demokráta magyarnyelvű lap szerkesztéséhez is igen kevesen vannak. Végül hangsúlyozta, hogy a Nemzeti Demokrata Arcvonal és a Magyar Népi Szövetség gondoskodni fog arról, hogy a nyomda munkát kaphasson, másrészt kérte a helyi hatóságokat, hogy a nyomda alkalmazottait megfelelő anyagi támogatásban részesítse és a megyét érdeklő hatósági közleményeket akár mindennap plakát formájában is közöljék.

Szász István szerkesztő emelkedett szólásra és ismertette a sajtó nagyfontosságú szerepét. Rámutatott arra, hogy a multban a kizsákmányoló lapkiadó tulajdonosok teljesen lezüllesztették a sajtó életét. Ez a sajtó addig, amíg busásan támogatták, mindenben hűségesen kiszolgált a reakciót, majd a rendszerváltozás után álarcot cserélve, igyekezett létét biztosítani. Ami pedig a sepsiszentgyörgyi, lap ügyét illeti, rámutatott arra, hogy a sepsiszentgyörgyi sajtó a közelmultban a magyar fasiszmust, majd ugyancsak a román sovinizmust szolgált ki. Így lehetetlen elképzelni azt, hogy ez a sajtó hasznos tevékenységet fejlessen ki a jelenlegi demokráta rendszerben. Szomorúan állapította meg, hogy a magyarországi fasiszta sajtónak sikerült hatalmas néptömegekkel félrevezetnie és ennek tudható be az, hogy északerdély egyes városaiól a polgári lakosság pánikszerűen elmenekült a Vörös Hadsereg elől. A goabbelsi propagandahadjárát rányomta bélyegét a magyarországi sajtóra, amely mindvégig szolgailag igazodott Berlin utasításaihoz. A fasiszta sajtóval szemben akkor, amikor a Német Birodalom hóhérai a győzelemről harsogtak a titkos rádió és a földalatti sajtó termékeit végeztek felbecsülhetetlen szolgálatokat. Ezek a börtönök mélyén és éjnek idején írt, nyomtatott sajtótermékek szűk keztek ki a gyilkos fasiszta rendszer alapjait. A demokráta rendszer sajtója ennek a földalatti fasisztaellenes sajtónak a folytatása. Ezt a sajtót és ennek termékeit minden demokratikusan gondolkodó és érző magyar embernek kötelessége támogatni.

Schuller Sándor tanfelügyelő, főgimnáziumi tanár volt a következő szólok, aki ismertette az augusztus 23-a utáni eseményeket. Rámutatott arra, hogy a felszabadulás után felütött fejét a sötét reakció és a magyarságnak újabb szenvedéseken kellett átésnie. Ova intette azokat, akik önmagukat kinevezték kommunistáknak, s még a reakciós sovinizista szellemről sem szabadultak meg. Részletesen ismertette a Magyar Népi Szövetség multját, jelenjét és jövő célkitűzéseit. Ezután beszámolt a sepsiszentgyörgyi és háromszék-megyei iskolák helyzetéről. A reakciós román hatóságok távozása után elhatározták, hogy megbirkózza a nehézségekkel, megnyitják az iskolákat s felkérte a legszélesebb néprétegeket, hogy legyenek a tanügyi hatóságoknak segítségére. Ennek a felkérésnek a nép fiai eleget is tettek. Az asztalosmesterek és munkások közül 13-an egyetlen nap alatt ezer pengő értékű munkát végeztek a gimnázium épületében és többen saját anyagiukat adták a javítási munkálatokhoz. A dohánygyári munkások elválták, hogy minden ellenszolgáltatás nélkül megtisztítsák az iskolákat a romoktól. Mely köszönetét fejezi ki az öntudatos munkásoknak, akik fáradtságos munkájuk után időt szakítottak arra, hogy az iskolák takarítási munkálatait is elvégezzék. Beszéde további során hangsúlyozta, hogy mindenki számára biztosítani fogják a népoktatást. Román vidéken románul, magyar vidéken magyar nyelven fognak tanítani.

Schuller Sándor ezután a népgyűlés köszönetét a Szovjetszövetségnek, valamint a szövetséges hatalmaknak azért a támogatásért, melyet népünknek elhagyatottságában nyújtottak. Igérjük, hogy minden erőnkkel támogatni fogjuk, hogy a háború minél előbb befejeződjék és a fasiszmus minél előbb elnyerhesse méltó büntetését.

A népgyűlés résztvevői éljenzésekkel kísérték szavait, majd Szász Ferenc az ideiglenes bizottság elnökének biztató szavával ért véget a háromszék-megyei magyarság nagyfontosságú népgyűlése.

Tolbukin tábornok csapatai a Budapest-Zágráb vasutvonalat veszélyeztetik

A magyarországi harcok az arcvonal két sulypontján tovább fokozódtak. Tolbukin tábornok 3-ik ukrainai hadserege heves ellentámadások után a Dunától előre tört nyugat felé 40—50 km mélységben. Elfoglaltak 50 helységet, közöttük Ecsényt és Pécsváradot. Az előretörő ekek további célja Dombóvár és Kaposvár elérése, hogy ezáltal a fontos Budapest—Zágráb vasutvonalat elvágják. Mint már régebből ismeretes, Tito tábornok csapatai Zágráb előterében harcolnak. Malinovszky tábornok hadserege, mely Budapest körzetétől kelet-Szlovákiáig harcol, Eger elfoglalása után Szlovákia felé tör, előrehaladásuk során elfoglalták Szikszót. Petrov tábornok csapatai a kelet-Szlovákiai harcok során elfoglaltak 30 községet és széles fronton elérték az Ondova-folyót. Az előretörő hadsereg 40 kilométerre van Ungvártól,

nyugati irányban. Szálassy rendeletet adott ki a tábori csendőrség igazolási jogának és fegyverhasználatának kiterjesztéséről. A tábori csendőrnöknek jogukban áll kormánytisztviselőket is igazoltatni. A budapesti rádió szerint mindent megtettek, hogy a katonaszökevényeket és szabotőröket a legszigorúbban megbüntessék.

A londoni rádió hírmagyarázója szerint a legutóbbi három héten, annak ellenére, hogy a szovjet offenzíva nem öltött nagyobb méretet, naponként 500—1000 magyar hadifogoly volt. Ezt úgy magyarázza, hogy a magyar katonák minden lehető alkalmat kihasználnak, hogy megszabaduljanak a németektől. A tömeges szökevések nemcsak Vörös János vezérezredes felhívása segítette elő, hanem a magyar katonák józan belátása is.

Százöt németbéréncet végeztek ki Jugoszláviában

(Belgrád.) A jugoszláv néphadsereg első hadosztályának törvényszéke most ítélkezett egy nagy csoport hazaáruló, németbérénc és a jugoszláv nép ellensége felett. A vádlottakat azért vonták felelősségre, mert a német megszállás idején együttműködtek a megszállókkal és részt vettek a hitleristák kegyetlenkedéseiben.

A vádlottak közül 105 embert halálra

ítéltek, köztük az áruló Nedici-kormány több miniszterét, a „Novo Vreme” című németbarát lap igazgatóját, a belgrádi Nedici-gárda főparancsnokát, a Mihajlovici parancsnoksága alatt álló „csetnikek” több vezetőjét, a szerb fasiszta szervezet vezetőit és így tovább.

Az ítéletet már végre is hajtották.

A Roc folyónál hatalmas sikereket értek el az amerikaiak

A nyugati arcvonal északi szakaszán új csapatok jelentek meg. A napokban szállították partra a Schelde-folyó torkolatánál áthozott első kanadai hadsereget. Az új hadsereg a 2. brit hadsereg balszárnyán foglal helyet Arnheim és Nimwegen között. Jelenleg támadásban vannak keleti irányban. A 2. brit hadsereg a Maas-folyónál lévő ellenséges terepszak megisztításán dolgozik. A 9. amerikai hadsereg arcvonalán további sikereket aratott. Miután széles arcvonalon elérte a Rur-folyót, elfoglalta Linich és Becken városokat. Az 1. amerikai hadsereg Dürren felé tör tovább előre, a csapatok átlettek az Inde-folyót. A 3. amerikai hadsereg előretörése során elérte a Saar-folyót.

Nehéz harcok után sikerült elfoglalni Merzig városát. Ezen az arcvonalon az amerikai csapatok 12 nagy német támadást vertek vissza.

Saarbrücken amerikai ágyúk tüze alatt áll. A 47. amerikai hadsereg Hagenu körzetében harcol. Súlyos utcai harcok tombolnak Saarunion városában. Saarlauten ellen nagy légi támadás indult. Strassbourgtól északra és délre erős harcok folytak. A német útegek lövik a várost. A Saarvidék elleni támadás teljes sikere esetén a németek elvesztik legnagyobb bányatermő vidéküket, mely évente 16 millió tonna szenet adott.

Az igazság útja

1916-ban az előrenyomuló román csapatokkal együtt Deleann igazgató tanító is megjelent egy háromszékmegyei községben, amelyet rövidség okáért nevezünk Timótfalvának. Megjelenése után csakhamar meglátogatta Kádár János ottani gazdálkodót, akinek a gabonája meglehetősen fizetett abban az esztendőben. Eppen ezért Deleann 38 zsák gabonát kölcsön vett tőle, jöllehet a jelenlévő tanúknak egy szóval sem említette, hogy a kölcsönt vissza is szándékozik adni.

A román csapatok visszavonulása után szabadságra érkezett a faluba Kádár János katonafő, és feltűnt neki a ház körül tapasztalható nagy szegénység. Apja nem is sokat késlekedett s elmondotta neki a harmincnégy zsák gabona történetét. A fiatal Kádár, szívében az ifjúság meggon-dolatlan hevesével, azonnal befogta a szekérbe a megmaradt két lovat s az igazságért lobogó szívvvel érkezett meg Sütőtfalvára. Nem voltak éppenséggel szelíd gondolatai, ezt el kell ismernünk. Mentségére szolgáljon viszont az a körülmény, hogy a lövészárkokban kapott enni-valók után igen megéhezett a hazai kenyérre s gabona híján éppen csak ezt a kenyeret nem kóstolhatta meg.

Nagy lobogása azonban csakhamar lecsillapodott, mert az igazgató tanító háza-táján csak egy ősz öreg asszonyt talált. Az igazgató ki tudja merre járt abban az időben, magára hagyott édesanyja pedig tehetetlenebb volt az öbléi ésece-mónól. A fiatal Kádár szinte szegény-kezve vallotta be, hogy miért jött s leg-szívesebben már vissza is fordult volna, annyira megajánlta az öregasszonyt. A szelidszavú öreg azonban dehogyan hagyta elmenni. Emlékezett jól az egész dologra s a megmaradt gabonából azonnali dologra is adott vagy öt zsákkal. A többi leg-inkább a katonák vitték el, mondom. De igérte, hogy minden kárt megtérít.

1919-ben aztán váratlanul hazaérkezett Deleann igazgató is. Az édesanyját szeren-csére életben találta. Bizony szinte há-rom esztendő dolgaival kellett számot adniok egymásnak. Beszélgetés közben szó került a Kádáréknak visszaadott öt zsák gabonáról. Mikor az öregasszony befejezte az elbeszélést, az igazgató-tanító úgy érezte, hogy sérelem esett rajta. Hiszen annakidején azt a harmincnégy zsák gabonát nem magának vette el. Illetve hát igen-igen nagy részét a ka-tonák ették meg. Miért követelik hát Kádárék éppen rajta?

Hamarosan előkerítette a községi bírót s annak kíséretében megjelent Timótfal-ván. Akár esztendőkkal azelőtt a fiatal Kádár, őt is zord gondolatok hevítték s elhatározta, hogy könyörtelen lesz. Kádáréknál azonban nagy szegénységet és nagy szomorúságot talált. A fiatal Kádár elnyelte valahol a háború s a termés is sanyarúan ütött ki. Deleann megsajnálta a nyomorúságra jutott emberpárt s az öt zsák gabona helyett kártérítéssel megelé-gedett 1200 lejjel. Kádár kölcsönből, innen-onnan összeszedegette a pénzt s ezzel az ügy elaludt vagy huszonkét esztendőre.

1941 tavaszán ugyanis az egykori köz-ségi bíró és az öreg Kádár összeakadt a városban. „No szomszéd!” mondotta a bíró, „most megkapnád a pénzedet De-leannól, ha legény vagy a talpadon.” Kádárban egyszerűen lobot vetett a régi sérelem. Lázás sietséggel igyekezett a dologat minél hamarabb elvégezni s csak akkor nyugodott meg, amikor ismét a szekéren ült. A lovak fejét azonban nem hazafelé, hanem éppen ellenkezőleg, Sütőtfalva felé fordította.

Már szürkült, amikor a faluba ért. Rö-vid kérdőzködés után megtalálta az igazgató-tanító házat. Döngő léptekkel törtétt be az udvarra s az első, akit megpillantott, éppen régi ellenfele volt. Már-már kitátotta a száját, hogy joga-it követelje, amikor észrevette az ellenfele arcáról feléje sugárzó szomorúságot. Ön-kéntelenül is nagyot nyelt és csak cse-nesen mondta, hogy a gabona ügyében. jött. Az igazgató-tanító vállat vont. Hát jól van. Tegnapelőtt tettem el az anyját, de ez már nem számít. Ki is egyeztek száz pengőben. Egyelőre. A többi majd lassan törleszti az adós.

Talán fölösleges is mondani már, hogy 1944 őszén az igazgató-tanítónak ismét

FORRADALOM A PAMIR LEJTŐJÉN

IRTA: PILNIAK BORIS

(Tadzsikisztán a Szovjetunio egyik szövetséges köztársasága s egyike ama ázsiai területeknek, amelyeken ősi, középkori állapotban érték meg a forradalmat, hogy azután, évszázadok fejlődését át-ugorva, egy csapásra az új szocia-lista társadalom felépítésének ro-hamos üteméhez alakuljanak. Bo-ris Pilnyák itt néhány sorban vetíti elének az 1917 előtti Tadzsikisztán képét. Ebben a képben még ele-venen él a középkor. A követ-kező kép azonban már izelítőt ad a szocialista felépítés ujjáról.)

A trópusok alatt, az északi szélesség 37—40 foka között, terül el a Pamir fen-sík: a Badakszan s India és Kína határolja. Tudni kell, hogy a trópusok alatt a Zaravsan, Hisszár, I. Péter, Der-Zvasz hegységek gleccserei közt s a Pa-mir fensíkon az éghajlat nem sokban kü-lönbözik az Új Földtől (Novolya Zem-lja), de a kurgántubinszki Kuljai völ-gyekben már India trópusi éghajlata uralkodik. A Pamir fensíkon nyáron is fagy s a völgyekben napon 78 fokot mu-tat a hőmérő.

Magasságok. A Mont Blanc 4810 m-re van a tenger színe fölött, az Elbrusz 5619 m-re. Tadzsikisztánban a Lenin-csucs magassága 7127 m, a Garmo-csucsé 7495 m. A Pamiron, amely a világ teteje, még vannak a térkép által ismeretlen, nem jelzett területek. Öserdők borítják a Tadzsikisztán völgyeit, melyek a tenger színe fölött 1000 m magasságban terülnek el. Tadzsikisztán a Pamir fensíkon fekszik, sűrűsíti Indiát, leszáll a Pamirról a völ-gybe, amelyeket a gleccserekből fakadt vizesékekkel öntöz meg s elárasztja őket erdővel, erdővel, erdővel....

A tadzsikisztáni völgyekben, ahol nincs víz, sivatag van, perszelő szárazság és homok, semmi sem nő ott, semmi sem él, csak a teknősbéka és a gyík, ez ott a ha-lál, a semmi, a sivatag.

A tadzsikisztáni völgyekben. De ahol víz van, ott dusan terem a pisztácia, a mandula, dió, barack ezer fajtája, a szőlő, s mindenfajta gyü-mölcs egész a kínai magyorig, amely Brazília forróövi vidékeiről származik, kenaf, cukornád, szójabab, buza, rizs, gyapot.

A víz adott életet az emberiség történel-mének s a víz kormányozza az összes dol-gokat Tadzsikisztánban épp úgy, mint egész Közép-Ázsiában, mert nemcsak a növény- és állatvilág, hanem az ember sem tud megenni nélküle.

Az északi ember nem tud öntözőműveket elképzelni a trópusok alatt. A központi csatornáknak nevezett műveket ősidőkben, évtizedek alatt ezernyi ember készítette, istentől választott vezérek, mirab-ok fel-ügyelete alatt pusztán a tapasztalat erejé-vel. És most matematikai tudással felfegy-verzett mérnökök és munkások csinálják a csatornákat.

A központi csatornából mellécsatorna-hálózatok indulnak ki; a mellécsatornákból ismét újabb és mind kisebb mellék-csatornák futnak szét, míg végül egészen aprókká válva, de mindig a megfelelő víz-szinten tartva, meg nem érkeznek a me-zőkre. Ha a vizet a második csatornahá-lózatban engedik lefolyni, ugye csapásra elapad; ugyanez az eset a harmadik, ne-

eszebe jutott a régen húzódo ügy. Igaz, hogy már fáradt is volt, öreg is volt, de azért csak nem felejtette el azt a sérelmet, ami Kádárék révén oly sokszor érte őt. Egy szép napon felkapaszkodott egy arrafelé szíves tehérgépkocsira, bement a városba, ott egyenesen a rendőrségre és feljelentést tett a timótfalvi lakós Kádár János ellen ezért meg ezért.

Egy hét múlva Kádár János is meg-jelent a rendőrségen. Igaz, hogy nem saját jószántából, hanem külső kényszernek engedve, de megjelent. Hamarosan be-látta, hogy nincs mit tennie és kész volt a kártérítésre. Az igazgató tanító is be-

Ha Tadzsikisztán Európához tartoznék, a költők Ovidiustól és Dantétól kezdve megénekelték volna, de még csak orosz gyarmat sem volt, a szó tulajdonképpen értelmében, hanem ennél rosszabb: a bok-harai emir gyarmata volt s Keleti Bokha-rának nevezték.

Nem egészen husz évvel ezelőtt Tad-zsikisztán még háborítatlanul élte a maga középkori életét, azon a fejlődési fokon, mint Európa, a IX.—XI. század közt, ugyanazokkal a feudális kastélyokkal, ugyanabban a hűbérurat és hűbérest fel-tételező kormányzatban, ugyanazokkal a jognélküli paraszttal, (kiket ott de-kanoknak neveznek, mely név otthonossá lett a Keleti orosz nyelv szokásában). A Keleti Bokhara gazdasági helyzetére jellemző, hogy az egész országban nem lehetett egy kocsikereket sem találni. A dekanok saját terményeikből éltek, adókat lánykaikkal váltották meg, akiket a háremeknek szolgáltattak be, vagy adtak el, vagy pedig arannyal, melyet maguk mostak. Ez az ország egyaránt megöriz-te a háremek, s a paraszti nyomor kegyet-len egyszerűségét.

S ez az ország volt a Középkor bar-barizmusáért vívott kétségbeesett küzde-lemnek utolsó hadszíntere, mint ahogy most küzdötte a szocializmusnak. Az orosz forradalom csak 1920-ban jutott el Bokharáig: s ekkor született meg a bok-harai Köztársaság. Olim-Khán emir, aki a Császári Hadapród Iskolában nevelkedt (ami fontos körülmény a továbbiak megértése szempontból), Keleti Bokha-rába menekült, magával vive a Közép-kort s maga után vért és hamut hagy-va. Egy évig bolyongott Tadzsikisztán-ban, sarkában a forradalmi csapatokkal. Karavánok cipelték utána Afganisztánba az aranyat, szőnyeget, ékes ruhákat.

(Az emir tehát a Hadapród Iskolában kapta nevelését. Mivel karavánjai arany-szállításra kellett tartogatnia, elhagyta há-remét, ezért minden falu, ahol egy éj-szakát töltött el, köteles volt az emir éjjeli pihenője számára egy-egy 9—11 év körüli kislányt és kislányt beszo-gáltatni. Magam is olvastam okmányokat er-ről, s egy tadzsik beszélt, hogy 7 éves huga egy ilyen éjszakán alt meg a mecset-ben, ahol Omir-Khán emir éjszakázott. Ezt a zárójelet azért iktattam ide, hogy meg-mutassam a Középkor fennmaradását s hogy megtsírteljem, amint illik, Omir-Khán apródot, aki most Afganisztánban lakik.)

Az emir elmenekült Tadzsikisztánból, kültte a forradalom.

Enver pasa lett a helyettese Keleti Bok-harában, az ifjútörökök vezére, a padi-sah apósa, a „szent generális”. Enver be-jelentette a „gazavat”, a szent háborút. Pánturkizmusról álmodozott. „Szikhek”, angol hindu csapatok jöttek a segítségé-re és török tábornokok csatlakoztak hoz-zá. Ozman Khadzajev, a Bokharai Köz-társaság központi bizottságának elnöke Enverhez szökött (mint ahogy az szokás volt a Középkorban). A Középkor régi ka-nócos puskákkal fegyverezte fel magát, a liberális Anglia katonákkal egyidőben tizenegylövetű puskát küldött. Dusambét (ma Sztalinabad), Tadzsikisztán főváro-sát Enver lerombolta s a városzerűen épített középkorias Hisszár, Keleti Bok-hara fővárosát, ugyancsak Enver pusztí-totta el.

Envert egy forradalmár golyója ölte meg az 1922 évi augusztus 4-i ütközet-ben. De az első tadzsikisztáni szovjet-kongresszust csak 1926-ban hívták össze.

A víz az élet forrása

gyedik és a többi hálózatnál is... A mirab-ot helyettesítő technikuskak a legbonyo-litabb számításokat kell elvégeznie, hogy tudhassa, melyik mezőre bocsát vizet ma s melyikre holnap.

(A feudális időkben a víz a leigázás fő-eszköze volt s a mirab-ok bőségesen él-hettek feudális jogaikkal; a vizet a földtől függetlenül adták el akkor, a víz többlet ért a földnél s a mirab-nak minden ha-talma megvolt, hogy elnyomja, vagy ne nyomja el azokat, akiknek földjét az ő vize folyta körül. Szovjet-Tadzsikisztán nacionalizálta a vizet. Érthető, hogy a kollektív munka, amelyre a parasztszok a mirab-ok természetfölötti hatalma ellenére is rá voltak utalva, hogy vizük lehessen (egyéni erőlködés vaim keveset számított volna), mily mértékben kifejlesztette a kollektív ösztönöket, a kollektív sikeré-nek biztositását. Ennek eredménye, hogy Tadzsikisztán az egyedüli a hét szovjetköz-társaság között, ahol a kollektív be-vezetések nem támadt félreértés és szavargás. Ez a zárójel fontos volt).

Ahol van víz, virít a kertek és ül-tetvények sok oázisa. Ahol hiányzik a víz, ott a sivatag és a halál.

Valamikor ellenséges betörések alkal-mával, az ellenséges seregek nem támad-ták meg a városokat: ehelyett a központi csatornákat lezárták, megfosztva il-módon víztől a városokat és az oázisokat. Ezt a taktikát legutóbb a cári seregek alkalmazták, amikor tervbevétték Közép-ázsia elfoglalását: a központi csatornákat ágyúval rombolták szét.

látta azonban, hogy nincs mit Kádár-nak vennie, mert a visszavonuló németek el-hajtották Kádár állatát s a csépeletlen gabonát felgyújtották. Rövid huza-vona után tehát írást szerkesztettek a rendő-rség, amely szerint Kádár fizetni fog, amint teheti. Minél előbb, annál jobb.

— Mikor ezt a történetet elmondtam, András megtörölte szalmaszínű bajuszát s így szólt: Biza így van ez, amikor az emberek nem az igazságot keresik, hanem a bosszúállást. Nem vezet az jóra. Hát még amikor népek csinálják ugyanezt!..

Szentgyörgyi Tamás

Ime, egy epizód, amely megvilágítja, mily fontos tényező a víz. Sztóra és Szorke (Vörös csillag) kollektívban történt, 104 telepes jött a sivatag gyíkjai közé. Olyan földön éltek, melyet még soha nem öntöz-tött víz. Olyan időben jöttek, melyet mi telnek nevezünk. Csapatalkat megszer-veztek, szalmakunyhókat építettek s mun-kához láttak. Valódi lelkesedés töltötte el őket; 500 gassz hosszúságban csatornákat ástak, néhány tizezer kilométernyi kisebb-nagyobb árkot, pontosan kiszámítva min-dent, a csatornákat vízszinten tartva.... Gyapotkolhozott akartak teremteni. Ez a 104 telepes a hegyekből jött, de örökre szakítottak a hegyekkel s a magvakat le-hozták a sivatagba. Azon a napon, amikor a csatornázás befejeződött s minden ké-szen várta a vizet, a kollektív elnöke büsz-kelkedve, hogy 500 gassz sikerült kitépni a sivatagból a városba utazott, a vodk-hozhoz, bejelenteni, hogy minden kész s már „bocsáthatjátok is a vizet”. A vodkhoz hivatalnok minden papírját és jegyzetét felkutatva s végül is közönyö-sen kijelentette, hogy a Sztóra és Szorke kollektív létezéséről a vodkhoz mit se tud, a listán nem szerepel, tehát nem is adnak vizet. Fölösleges kommentálni a hivata-lnok feleletét. Jelentette az erő-feszítés, a munka, a sok százórányi árokásás halálát és megsemmisülését, perszelő forróságot, éhséget — halált. A hivatalnok fáradt és közönyös felelete ellenére is adott vizet a kollektívnek. S ekkor a víz megjelent a mezőkön s a 104 telepes elébement. A víz megérkezett. A víz végigfolyik az összes csatornán. A 104 telepes, férfi, asszony, gyerek, már éjjel-nappal várta a megérkezését. Futnak utána, követik, s csak egy szót kiabálnak: Abé, Abé! (A víz, a víz) és sirnak.

Tadzsikisztán minden városában, min-den falujában platánfák terjesztik ki ágai-kat a csatornák fölé. Minden faluban a legöregebb platánfa alatt van egy vízme-dence. A platán alatt, a medence szélén találunk egy csajkahnát, teasobát. A hő-ség idején itt pihennek az emberek. Mert a tadzsikok eszménye a közmondás sze-rint: Liabe-i-hausz, u bog, u samol, egy kis tócsa, egy kert és szelíd szellő.

A FEGYVERSZÜNETI EGYEZMÉNY TELJES SZÖVEGE

Az Egyesült Nemzetek és Románia között létrejött fegyverszüneti egyezményt a Hivatalos Lap 1944 szeptember 22-i száma közölte. Tekintettel arra, hogy az ott közölt szöveg sajtóhibákat tartalmazott, a Hivatalos Lap 1944 november 14-i 264. száma az egyezményt újra leközlötte. Az így helyesbített szöveg alapján közöljük az alábbiakban a fegyverszüneti egyezmény teljes szövegének magyar fordítását.

Egyrészt a román kormány, másrészt a Szovjetszövetség, az Egyesült Királyság és az Északamerikai Egyesült Államok kormányai között létrejött

Fegyverszüneti egyezmény

Miután Románia kormánya és a főparancsnokság beismerte Románia vereségét a Szociálista Szovjetkötársaságok Szövetsége, az Egyesült Királyság és az Északamerikai Egyesült Államok, valamint a többi Egyesült Nemzetek ellen folytatott háborúban, elfogadja a valamennyi Egyesült Nemzet érdekében tevékenykedő fentemlített három Szövetséges Hatalom részéről előterjesztett fegyverszüneti feltételeket.

Fentiek alapján Patrăscanu L. államminiszter és igazságügyminiszter, Dămăceanu D. tábornok belügyi alminiszter, Öfelsége Románia királyának szárnysegéde, Stirbey herceg és Pop G., a román kormány és főparancsnokság teljhatalmu képviselői egyrészt — a valamennyi Egyesült Nemzet érdekében tevékenykedő Szovjetszövetség, az Egyesült Királyság és az Északamerikai Egyesült Államok kormányai részéről ebből a célból teljhatalommal felruházott Malinowsky R. Ya., a Szovjetszövetség tábornagya, a szövetséges (szovjet) főparancsnokság képviselője másrészt, az alábbi fegyverszüneti feltételeket írták alá:

1.

1944 augusztus 24.-ének d. e. 4 órájától kezdve Románia minden hadszínterén minden hadműveletet megszüntet a Szociálista Szovjetkötársaságok Szövetsége ellen, kilépett az Egyesült Nemzetek ellen folytatott háborúból, megszakította kapcsolatait Németországgal és csatlósáival, a Szövetséges Hatalmak oldalán háborúba lépett és háborút fog folytatni Németország és Magyarország ellen Románia függetlenségének és felségjogainak helyreállítására s e célból nem kevesebb, mint 12 gyalogos hadosztályt fog előállítani a megfelelő kisegítő szolgálattal együtt.

A tengeri és légi erőket is magukban foglaló román fegyveres erőknél Németország és Magyarország ellen folytatandó hadműveletei a szövetséges (szovjet) főparancsnokság általános vezetése alatt történnek.

2.

Románia kormánya és főparancsnoksága kötelezi magát Németország és Magyarország Románia területén található fegyveres erőinek lefegyverezésére és internálására, valamint az említett államok ott tartózkodási helyével bíró állományainak internálására (lásd a 2. szakasz függelékét).

3.

Románia kormánya és főparancsnoksága, amennyiben a hadihelyzet megköveteli, szabad mozgást biztosít a szovjet erőknek és a többi szövetségeseknek Románia területén bármely irányban, Románia kormánya és főparancsnokság saját közlekedési eszközeinek segélyével, szárazon,

vízen és a levegőben, minden módon elősegíti ezeket a mozdulatokat (lásd a 3. szakasz függelékét).

4.

Az 1940 június 28-i szovjet-román megállapodásban a Szociálista Szovjetkötársaságok Szövetsége és Románia közötti megvont államhatár visszaáll.

5.

Hazájukba való visszaszállítás céljából a román kormány és román főparancsnokság azonnal átad a szövetséges (szovjet) főparancsnokságnak minden kezében lévő szovjet és szövetséges hadifoglyot, valamint internált és erőszakkal Romániába szállított állampolgárt.

A román kormány és főparancsnokság kötelezi magát, a jelen feltételek aláírásától hazaszállításukig valamennyi szovjet és szövetséges hadifoglyot, internált és erőszakkal elszállított állampolgárt, elköltöztetett személyt és menekült részére saját költségén az egészségügyi követelményeknek megfelelő élelmezést, ruházatot és orvosi kezelést, végül pedig saját hazájukba való visszatéréshez szükséges közlekedési eszközöket biztosítani.

6.

A román kormány állampolgárságra és nemzetiségre való tekintet nélkül azonnal szabadlábba helyezi az Egyesült Nemzetek ügye iránt kifejezett rokonszenvét, vagy faji eredetük miatt letartóztatott személyeket és hatályon kívül helyez minden faji megkülönböztetésre alapított törvényt és ebből eredő megszorítást.

7.

A román kormány és főparancsnokság kötelezi magát, hogy diadaljelvényként a szövetséges (szovjet) főparancsnokság kezéhez szolgáltatja Németország és csatlósainak Románia területén található mindennemű hadianyagát, beleértve a németek és csatlósainak román vizeken tartózkodó hajóhadának egységeit is.

8.

A román kormány és főparancsnokság kötelezi magát, hogy nem engedélyezi Németország, Magyarország, vagy ezek állampolgárai, vagy az ezek területén, vagy az általuk elfoglalt területeken lakhellyel bírók tulajdonát képező bármilyen természetű vagyonnak (beleértve értéktárgyakat és pénzt is) a szövetséges (szovjet) főparancsnokság engedélye nélkül történő kivitelét vagy kisajátítását. A román kormány és főparancsnokság ezeket a vagyonanyagokat a szövetséges (szovjet) főparancsnokság részéről megállapított feltételek mellett fogja megőrizni.

9.

A román kormány és főparancsnokság kötelezi magát arra, hogy a Németország és Magyarország ellen folyó háború egész tartamára és a szövetségesek általános érdekében a szövetséges (szovjet) főparancsnokság használatára engedi át a román kikötőkben tartózkodó és a Szövetséges Nemzetek tulajdonát képező vagy képezett valamennyi hajót, függetlenül attól, hogy ezek kinek rendelkezésére állanak; később ezeket a hajókat visszabocsátják tulajdonosaiknak.

A román kormány teljes anyagi felelősséggel tartozik a fentemlített tulajdonanyagok a szövetséges (szovjet) főparancsnokságnak történő átadás pillanatától kezdve károkkért vagy rombolásokért.

10.

A román kormány rendszeresen köteles román pénznemben teljesíteni a szövetséges (szovjet) főparancsnokság részéről fel-

adatának teljesítése céljából kért kifizetéseket és szükséghez képest biztosítani fogja román területen az ipari és szállítási vállalatok, közlekedési eszközök, erőművek, közhasznú vállalatok és berendezések, fűtőanyag, kömör, élelmiszer és más anyagraktárak, valamint szolgáltatások használatát a szövetséges (szovjet) főparancsnokság utasításai értelmében.

A román vagy idegen vizeken található román kereskedelmi hajók a szövetséges (szovjet) főparancsnokság hadműveleti ellenőrzése alá kerülnek a szövetségesek általános érdekében való felhasználásuk végett (lásd a 10. szakasz függelékét).

11.

A hadműveletek és a szovjet területnek Románia részéről történő elfoglalása következtében a Szovjetszövetséget ért károkat Románia köteles a Szovjetszövetségnek megtéríteni. Tekintettel azonban arra, hogy Románia nemcsak a háborúból lépett ki, hanem hadat üzent, sőt valóban hadat is visel Németország és Magyarország ellen, a Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy az említett veszteségek jóvátevélet Románia ne egészben, hanem csak részben fizesse meg, és pedig 300 millió északamerikai dollár összegben, mely hat év alatt áruban (kölajtermékek, gabonaművek, faanyagok, tengeri és folyami hajók, különböző gépek, stb.) fizetendő.

Románia kártérítést fizet a háború tartama alatt a többi Szövetséges Nemzetek, vagy ezek állampolgárai tulajdonát Romániában ért veszteségeikért. A kártérítés összegét később állapítják meg. (lásd a 11. szakasz függelékét.)

12.

A román kormány kötelezi magát arra, hogy a szövetséges (szovjet) főparancsnokság részéről megszabott határidőkben kifogástalan állapotban visszaszolgáltassa a Szovjetszövetségnek minden a Szövetség területéről a háború tartama alatt elszállított, az állam, közszervezetek, szervezetek, vállalatok, intézmények vagy magánszemélyek tulajdonát képező mindennemű értéket vagy anyagot, mint: gyárak és üzemek berendezését, mozdonyokat, vasúti kocsikat, vontatógépeket, gépi járműveket, történelmi emlékműveket, muzeumi tárgyakat és bármilyen más vagyonanyagot.

13.

A román kormány kötelezi magát az Egyesült Nemzetek, valamint ezek állampolgárai valamennyi törvényes jogának és érdekeltségének román területen való visszaállítására úgy ahogy ezek a háború előtt voltak és tulajdonaiknak kifogástalan állapotban való visszaszolgáltatására.

14.

A román kormány és főparancsnokság kötelezi magát arra, hogy együttműködik a szövetséges (szovjet) főparancsnoksággal a háborús bűnökkel vádolt személyek letartóztatásában és bíróság elé állításában.

15.

A román kormány kötelezi magát a román területen lévő valamennyi fasiszta rendszerű, hitlerbarát politikai, katonai vagy félkatonai szervezet, vagy bármilyen egyéb az Egyesült Nemzetekkel de kívált a Szovjetszövetséggel szemben ellenséges eszmeterjesztést űző szervezet feloszlására s a jövőben ilyenfajta szervezetek létezését nem engedélyezi.

16.

Időszaki és nem-időszaki közlemények Romániában való nyomtatása, behozatala és terjesztése, szindarabok és mozgóképek bemutatása, drótnélküli táviróállomások,

pósta, táviró és távbeszélő működése a szövetséges (szovjet) főparancsnoksággal egyetértésben fog történni.

17.

A román polgári közigazgatás egész Románia területén helyreáll az arcvonalától legalább 50—100 km távolságra (a területi viszonyoktól függően) s a román közigazgatási hatóságok kötelesek a béke és biztonság helyreállítása érdekében végrehajtani a a szövetséges (szovjet) főparancsnokság részéről jelen fegyverszüneti feltételek végrehajtásának biztosítása céljából kiadott utasításokat és parancsokat.

18.

Szövetséges Ellenőrző Bizottság alakul, mely a Szövetséges Hatalmak nevében működő szövetséges (szovjet) főparancsnokság általános vezetése és parancsai alatt a béke megkötéséig magára vállalja jelen feltételek teljesítésének ellenőrzését, (lásd a 18. szakasz függelékét.)

19.

A Szövetséges Kormányok a bécsi döntésnek Erdélyre vonatkozó határozatát semmisnek tekintik s egyetértéssel azzal, hogy a békeszerződésben történő jóváhagyástól feltételezeten Erdély (vagy annak legnagyobb része) adassék vissza Romániának s a Szovjet Kormány hozzájárul, hogy ebből a célból a szovjet csapatok P. mámiával közös katonai hadműveletekben vegyenek részt Németország és Magyarország ellen.

20.

Jelen feltételek aláírásuk pillanatában lépnek érvénybe.

Készült Moszkvában, négy példányban mindenik román, orosz és angol nyelven. Az orosz és az angol szöveg a hiteles.

1944. szeptember 12.

A román kormány és főparancsnokság megbízásából:

Patrăscanu Lucrețiu s. k.
Dămăceanu tábornok szárnysegéd s. k.
Stirbey B. s. k.
Pop G. s. k.

Az Északamerikai Egyesült Államok Szociálista Szovjetkötársaságok Szövetsége és az Egyesült Királyság kormányainak megbízásából:
Malinowski s. k.

Függelék

egyrészt a román kormány, másrészt a Szovjetszövetség, az Egyesült Királyság és az Északamerikai Egyesült Államok kormányai között létrejött fegyverszüneti egyezményhez.

A) Függelék a 2. szakaszhoz

A jelenleg román területen tartózkodó német és magyar állampolgárok internálására vonatkozólag a jelen Egyezmény 2. szakaszában megszabott rendelkezések nem vonatkoznak az illető országok zsidó eredetű honpolgáira.

B) Függelék a 3. szakaszhoz

A román kormánynak és főparancsnokságának az Egyezmény 3. szakaszában említett közreműködése valamennyi katonailag szükséges román katonai, légi és tengerészeti építménynek és berendezésnek, kikötőnek, rakpartnak, laktanyának, rakárnak, repülőtéren, közlekedési eszköznek időjárásutató állomásnak a szövetséges (szovjet) főparancsnokság tetszése szerint a fegyverszünet tartama alatt történő

ténő teljes használatra kifogástalan állapotban és a fenntartásukhoz szükséges személyzettel együtt való rendelkezésre bocsátását jelenti.

C) Függelék a 10. szakaszhoz

A román kormány a szövetséges (szovjet) főparancsnokság részéről megszabott határidőkben és feltételekkel vissza fogja vásárolni a szövetséges (szovjet) főparancsnokság által kibocsátott és román területen található mindenféle pénzeket s az így forgalomból kivont pénzt díjtalanul átnyújtja a szövetséges (szovjet) főparancsnokságnak.

D) Függelék a 11. szakaszhoz

A jelen Egyezmény 11. szakaszában említett jóváértékelési fizetések rendezésének alapja az amerikai dollár a jelen egyezmény aláírásának napján érvényes aranyárításán, azaz 1 uncia arany 35 dollár.

E) Függelék a 16. szakaszhoz

A román kormány kötelezi magát arra, hogy a drótnélküli összeköttetés, távirati és postai levelezés, rejtjeles vagy küldőn útján folytatott levelezés, valamint a Románia területén található nagykövetségeknek, követségeknek és konzulátusoknak a külfölddel való távbeszélő-összeköttetése a szövetséges (szovjet) főparancsnokság részéről megszabott módon történjék.

F) Függelék a 18. szakaszhoz

A fegyverszüneti feltételek pontos betartásának ellenőrzése a fegyverszüneti szerződés 18. szakasza szerint megalakítandó Szövetséges Ellenőrző Bizottságra tartozik.

A román kormány és szervei kötelesek figyelni a Szövetséges Ellenőrző Bizottságnak a fegyverszüneti szerződésből eredő minden utasítását.

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság különleges szerveket vagy ügyosztályokat fog felállítani s különböző feladatokat elvégzését fogja rájuk bízni.

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság továbbá hivatalnokokat küldhet ki Románia különböző részeire.

A Szövetséges Ellenőrző Bizottság székhelye București-ben lesz.

Moszkva, 1944. szeptember 12.

Halász Gyula:

ÚJ ÉLET

Oh, hogy én agg ezt még megértem,

Hajnal derültél vak sötétben,

Új hangot, milliók parancsát:

Ami velétek, őh arassák!

Mért van a Jog még cselelten?

Mért vannak rongyok emberisten?

Mért éhez, mért fogytól dermedt,

Tépelt asszony, lépázott gyermek?

Míg döng az ágyú s hull a bomba,

Mért itt csak gyász, amott csak pompa?

Itt béklyós vágy, ott szabad gazság?

Mért itt pokol és ott mennyország?

Mért, gyűlölnünk a másik fajtát?

Góg és kapzsiság hova hajítják

Vad ösztönd, oh, tévedt ember?

Jövők reményét bár ne vedd el!

Hajnal derül. Én gyarló lélek

Most örege is csak remélek:

Sírokon is virágot látok,

Üszkös romokon új világot!

Mi történik Belgiumban?

Színes kép egy politikai válság társadalmi vonatkozásairól

Belgium, a modern történelem örökös csatamezeje, a felszabadulás ünnepe után, ma az újjáépítés szürke hétköznapjait éli. Határain még dörögnek az ágyúk, kitűnő közlekedési útvonalaik még vonulnak a szövetséges csapatok utánpótlási hadoszlopai, de a romok közé már újra beköltözött az élet.

Alig huszonhat év telt el azóta, hogy a kis Belgium új életre kelt és most ismét lázas munka vár rá, hogy elftűntesse a megtíró porosz csizma szennyes nyomait. Alig huszonhat év múltán ugyanazokkal a kérdésekkel találja magát szemben, ugyanolyan kezdet előtt áll.

Ne csodálkozzunk azonban azon sem, ha ismét jelentkeznek ebben az országban a belső társadalmi és politikai vívódások, amelyek az első világháború után is meg-

jelentek, legfentebb kevésbé határozott alakban, kevésbé felismerhető tünetek kíséretében.

Mit jelent a belga kormányválság? Hova nyulik a gyökere?

Erre a kérdésre egy haladószerű belga tanár szavaival válaszolunk, aki a baj okát az ország társadalmi berendezésében jelölte meg, a következő jelképes magyarázat kíséretében:

„Belgiumban a szőlőt üvegházakban termelik, Belgiumban minden harminc emberre jut egy kereskedelmi vállalkozás, Belgiumban a német megszállás alatt szabadlövészek voltak, Belgium nagy kikötőjét, Antwerpen alig 7-8 órányi tengeri ut választja el az angol partoktól és végül a tőkekeers, történelmi multra visszatekintő

belga „üzletházak” csorbitatlan hírnevét a háborúban is igyekeztek megőrizni”.

„És a kételyelvűség kérdése? A szélsőséges flamand nemzetiek mozgalma, melynek vezetői a felelősségre vonás elől Hollandiában kerestek menedéket?” — kérdeztük.

Legyintett.

„Félrevezetés az egész, a közvélemény megtévesztése. Komédia, hogy elterelje a figyelmet a lényegről. Az ellenséggel cimboráló nagyparasok hirtelen fordulat flamand nemzetiek lettek, hogy anyagi haszontól vezetett magatartásukat nemzeti lepelbe burkolják...”

És most megkísérleljük megrajzolni a kis Belgium társadalmi keresztmetszetét, sorjában kifejtve az okokat, amelyeket a belga tanár feltárt:

A proletár kereskedők hazája

emberre jut egy kereskedelmi vállalat, melyeknek többsége olyan körülmények között működik, hogy tulajdonosa alig keresi meg a betévi falatát. Üzletét kora hajnalról késő estig nyitva tartja és még vasárnap sem köteles zárni, már csak azért sem, mert a családtagokon kívül nincs más alkalmazottja. És ha véletlenül — ami különben elég gyakran megtörténik — áresés van a tőzsdén, máris tönkre megy, bezárhatja üzletét. Ilyenkor aztán, ha állást tud szerezni, elmegy alkalmazottnak, vagy ha elég bátor és fiatal, kivándorol a belga Kongóba, ahol elefántagyarat szed össze egy nagy vállalatnak vagy munkáshajcsár lesz egy ültetvényen. Szerencsétlen négeren bosszúja megkeresve sorsát, elszákosodik s ha eléggé kíméletlennek mutatkozik, talán még össze is szed egy kis tőkét, hogy hazamenjen májbaját kezelteni és újra megnyitni egy üzletet, amiből eltengődhel! Tehát Belgiumban él egy másutt alig ismert embeerpéldány: a proletár kereskedő.

dekek megvédésével megbízták otthon maradt üzletárait, akik még arról is gondoskodtak, hogy az „államtűkár ur” ne szenvedjen hiányt az angol fővárosban és megkapja az őt illető haszonrészese-dést. Természetesen mindez úgy történik, hogy az emigráns politikai ne kompromittáltsák és tiszta képpel jelenhessen meg odahaza, hogy a fergetet elmúltával újra elfoglalja bársonyszékét.

Mi történik Belgiumban? Miért volt kénytelen a kommunistapárti miniszter és az ellenállási mozgalomnak a kormányban helyett foglalt képviselője lemondását benyújtani? Miért állt be végleges szakadás a Pierlot kormány és a hazafias szervezetek között?

Mint a sajtó megírta, a nézeteltérések a „tisztogatás” megvalósítása körül merültek fel és éleződtek ki. Belgiumnak is jócskán meg van a maga megfizetendő valója, de a jelenlegi kormányt túl szoros érdekszállak fűzik a hazafiatlan nagytőkéhez, mintsem, hogy hozzájáruljon a nagyfejték elmozdításához. A katolikus és liberális pártokhoz tartozó miniszterek fedni igyekeznek azokat a németekkel együttműködő személyeket, akik viszont nekik tettek szolgálatot, amikor az emigráció idején gazdasági érdekeiket védelmezték.

A fegyveres alakulatok feloszlásának kérdése csak másodrangú fontosságu, amit bizonyít az is, hogy az ellenállási mozgalomhoz tartozó különböző alakulatok részben felajánlották, hogy a fegyvereket a kormány helyett a szövetséges katonai hatóságoknak szolgáltatják be, részben pedig, hogy maguk a szervezetek szedik be tagjaiktól és szavatolnak a lefegyverezés keresztülviteléről.

Belgiumban is tehát az áldozatkészségét valóságos tényekkel bebizonyító nép, a német önkény által megsanyargatott, sokat szenvedett dolgozó népe, viaskodik a kevesekkel, hogy hazafiaságának elismeréseként jobb életfeltételek biztosításának a haszonlesőkkel szemben, akik ebben a háborúban is megtalálták számításait.

És ez alkalommal már nem lehet a flamand szélsőséges nacionalista mozgalom felújásával a közvélemény figyelmét a lényegről eltéríteni!

Karács Andor.

KRILOV

halálának századik évfordulója

(Moszkva). 1944. november 21-én volt Krilov Andrejevics Iván orosz mesésköltő halálának százszázadik évfordulója. Ebből az alkalomból a Népbiztosok Tanácsa úgy határozott, hogy Kalinyinben felállítatja a költő szobrát. Leningrádban és Kalinyinban utcát, a moszkvai és lenyíngrádi állami egyetemeken ösztöndíjakat létesít az orosz irodalommal foglalkozó tanárjelöltek számára. A szovjet-posta ugyanebből az alkalomból emlékbélyegeket bocsátott ki.

TOLSZTOJ

Halálának harmincnegyedik

évfordulóján

„Háboru és Béke” című hatalmas munkáját Tolsztoj pontosan nyolcvan évvel ezelőtt, vagyis 1864-ben kezdte meg. Öt esztendőig dolgozott rajta és amikor megjelent, nemcsak Oroszország, de nemcsak egész Európa is felfigyelt rá. S ez a figyelem azóta sem csökkent. Halálának most bekövetkezett 34-ik évfordulója alkalmából a szovjet-sajtó hosszú cikkekben és tanulmányokban méltatja Tolsztoj irodalmi jelentőségét. A cikkek visszatérő vezérszólamra rendszerint a „Háboru és Béke”, amelynek különös időszzerűsége adott a Szovjetszövetség ellen indított német támadó-háboru kifejtése.

Igazuk van az ismertetőknél: a „Háboru és Béke” oldalain lezajló napoleoni hadjárat kísérteties azonosságokat tár fel, meglepő tanulságok levonására kényszerít. De ez csak a könyv külsőleges időszzerűsége. A titok nem itt rejlik. Hanem a könyv idők fölött álló nagyságában. Abban a tökéletességben, amellyel egy nép valóságos jellemét sikerült ábrázolnia. A „Háboru és Béke” az orosz népet eleveníti meg minden időkre érvényes vonásokkal s nem a mesészővés érdekessége, nem a kitérő stílus, hanem ez a nagy alkotói teljesítmény őrz meg számunkra és utódaink számára is.

A regényíró mesteri tudására vall, hogy a könyv minden alakja különálló pompás emberalak. Rosztov Nyikolaj, Bolkonszkij herceg, Natasha, Bjezu-hov Pierre, Karatyjev, Platon mind élő pompás emberalakok, akiknek külsejét és belsejét Tolsztoj szinte utóélettel mesteriséggel tudással eleveníti meg. De amikor a könyvet letesszük, mégsem ezeket a különálló embereket látjuk magunk előtt, hanem az egész orosz népet a maga egységes valóságban. Ez Tolsztoj lángeszének titka.

Az ország megismeréséhez a „Háboru és Béke” olvasása nélkülözhetetlen. Az Európa keletén lakó roppant népet csak akkor értjük meg igazán, ha elmélyedünk a tolsztoji műben s a szélesen áramló mese varázsán át magunkba olvasztjuk a mese mélyén rejlő igazságot. Csodálatos, hogy akadhadtak európai államférfiak, akik ezt a könyvet nem olvasták, vagy ha olvasták, nem tudták leszűrni belőle a megfelelő tanulságokat. Aki egyszer meglátta Kutuzov tábornagy szoborát alakját a fondor németeredetű főtiszték karéjában s szembeszegülve az armánykodó cári udvar minden cselvéssével a néphadsereg nevében és érdekében, annak azt is meg kellett értenie, hogy a támadó a siker minden reménye nélkül indult harcba az orosz nép ellen.

Tolsztoj gróf volt s a nagybirtokosok osztályából származott.

De mert tisztán látta a valóságot, nem hallgathatta el a saját osztálya ellen irányított bírálatot. Akár a „Feltámadás”, akár a „Kreutzer szonáta”, akár a „Karenina Anna” oldalain, mindenütt megtaláljuk a romlott uralkodó osztály bűneinek pontos körképét. Látnokként küzdött a felsőbb rétegeket romboló testi és lelki hibák ellen. S e küzdelmének nyomait viselik hatalmas társadalmi körképbe, helyesebben társadalmi vádirattá bővülő regényei, amelyekben könyörtelen élességgel világít rá az országot megfertőző bűnre.

A menekvő Tolsztoj az ősi művelődési kincsét még megőriztő népben és a testi munkában látja. De a nép iránt sem elvakult. Meglátja hibáit, rámutat tévedéseire, ugyanakkor azonban megérti azt a roppant erőt is, amely a széles néprétegek mélyében szunnyad. Ezeknek az erőknél érvényesüléséért küzd. Hamarosan felismeri az uralkodó osztályok népellenes törekvéseit és bátran harcba kel az elnyomókkal. Határozottan szembe helyezkedik a cári udvar rosszindulatú maradiságával s véleményének mindig nyíltan kifejezését is ad. Magára vállalja az orosz egyház haragját s nyíltan az elnyomó osztályokat kiszolgáló patriarcha ellen szegül. Az uraló osztályok suttogva és hangosan fondorkodnak

ellene, saját felesége nem érti meg és jobbágyfelszabadítási, birtokfelosztási terveit pokoli kinokat okozó családi jelennel igyekszik megüsmítani, már-már úgy tetszik, hogy az olvasóközönség és az irodalmi bíráló is ellene fordul — Tolsztoj azonban rettenthetetlenül halad a maga útján, amely a nép felé vezet. Ebben az időben születnek meséi, erkölcsi tanulsággal záródó történetei, példázatai. Mind közvetlenül a néphez szólanak s a nép jobb sorsát kívánják előmozdítani.

Kétségtelen, hogy a halála után nem egészen egy évtized múlva kitört népför-

radalom előkészítéséhez az ő művei is hozzájárultak. A néphez szóló iratok is, de a regények is. A néphez szóló iratok közvetlen hatása beletorkollott a forradalom vezetőinek tudományosan és pontosabban végzett felvilágosító munkásságába. Regényei azonban — amelyeket pedig Tolsztoj késő öregkorában hajlandó lett volna szinte meg is tagadni — még ma is élő és ható tényezőként szerepelnek mind az orosz, mind pedig a világirodalomban.

Szemplér Ferenc.

TETSIK NEKEM

Irta: Illyés Gyula

Tetszik nekem: már nem köszön előre, nem tudja szolgának magát a nép ezen a tájon... de tekint a földre, vagy nézi hosszan az isten egét,

ha jó egy ur, vagy urforma... Kabátom után engem is annak tartanak, elfordulnak, s én biztatnám vidáman e hallgatag, konok magyarokat.

Hogy jól van ez! Így van ez jól! — Keményen néztek csak azt a szelíd eget, egy pár századon át, egy ezredéven már ép eleget köszöngtetek.

Néztek csak a földet, zord anyánkat, ki egy babszemért hajolni tanít, — míg elétek is sipka-gyűrve járul, földig hajol, ki akar valamit!

JÓZSA BÉLA, a szabadság vértanúja

(Kolozsvár.) Egy évvel ezelőtt, 1943 novemberében gyilkolták meg Kolozsváron a magyar fasizmus Gestapo-pribékjei a népek közötti béke hős harcosát, Józsa Béla szobrászt és író. Évtizedes szakszervezeti munka, a Munkássegély buzgó vezetése... harc a romániai magyar kisebbség jogaiért s Erdély román és magyar népének demokratikus szövetségéért... bátor kiállás mindenfajta elnyomók ellen — ez a becsületes mult emelte őt az erdélyi dolgozók élére.

Székely pásztorgyerek a havason

Az udvarhelymegyei Hodgya községben született 1898 december 4-én. Az elemista Józsa Béla nyáridőben pásztorokdík. A hegyek között, talán már kibontakozott lelkeben a kép: csustól-csuesig a legtisztább, legszabadabb s legrövidebb az út. Csak fel kell emelkedni, magával emelvén szegény övét is, akiket lenéz-

nek idelent a harácsolók s a torzsalkodók.

Az udvarhelyi ipari szakiskolában szobrászatot tanult, de alig végzett, máris kitört a világháború. A pelyhesállu legényke hadivízgázik és indul az albániai Mostar felé. Egy világégés közepette ismerkedett meg más népekkel, szabadság-szerető népekkel, amelyek előtt ismeretlen a német vezényszó.

1918. A forradalom magával ragadja. Meglátja benne az akarást az emelkedésre. De meglátja a reakciót is, amely buktat s nincs megfelelő egységes erő az újabb elnyomás ellensúlyozására. Hátat fordít Horthyék Magyarországnak s visszatér ősei földjére. Erdély hegyei közé.

1921. Alapos tanulmányok után, tisztult világszemlélettel kapcsolódik be a szakszervezeti mozgalomba, mint asztalosipari munkás. Gazdasági harc, kulturális munka. Erős szárnyakkal csapokdál, hogy felemelkedjék a népével.

A kolozsvári Munkás Segély élén

Katonáskodik a román hadseregben s megismerkedik a román népi elemekkel is. Utána Nagy Istvánnal a Regátban munkálkodnak. Itt, a regáti román munkások közt érlelődik meg a fiatal Józsa Béla felfogásában a román-magyar egymásrautaltság gondolata.

1928-ban Kolozsvárt Aradi Viktor kezdeményezésére megalakult a Munkás Segély szervezet. Sorában az elsők közt van a Regátból hazatért Józsa Béla is, mint alapító és vezetőségi tag. Nemcsak a munkásság, hanem az egész társadalom szociális segélynyújtását igyekezett megszervezni.

A munkás-sajtóba is tevékenyen bekapcsolódik. Megindítja a Munkás-Segély lapját, a „Szolidaritás”-t. Minden egyes számában éles ítelőképpességgel mutat rá a fasizmus egyre fokozódó veszedelmére. 1932-ben már az elkerülhetetlen új világháborúról beszél s a munkanélküliség hatalmas szaporodó tömegére, a gazdasági termelés hanyatlására, ennek a hadi-

iparra való átalítására, politikai kalandorok ármánykodásaira és megatalkodott nacionalisták szörnyű tévedéseire mutat rá, mint az új világveszedelem rossz csiráira.

1933-ban betöltötték az emberi és elemi csapásoktól sújtott dolgozók védelmi szervezetét, a Munkás Segélyt.

Harc az elnyomatás ellen

A harcot a reakció ellen tovább kellett vinni a demokratikus román erővel való összefogás jegyében. A Marosvásárhelyen megjelent „Uj Szó” állt ezeknek a törekvéseknek a szolgálatában. Támogatja Groza Péter Ekés Front mozgalma s támogatja a többi demokratikus tényezőket is, a Népront kormányát követelve.

Részt vesz a Vásárhelyi Találkozó előkészítésében. 1937 októberében közös hitvallásban csucosodik ki az erdélyi magyar ifjúság akarata és törekvése s Józsa

Béla egyik cselekvő tagja a marosvásárhelyi tanácskozás szövegező bizottságának. A szövegezők a román-magyar együttélés testvéri parancsát vetítik ki az egész Dunavölgyére.

„A romániai magyarság s annak itt összegyűlt ifjúsága” — jelentik ki ünnepelesen — „a román néppel való testvéri együttélés és megbékélés szükségét vallja és ennek megteremtésére ösztönöz a készséget és tiszta szándékát hangsúlyozza. Teszi ezt annál is inkább, mert meggyőződése szerint a román és a magyar népre a Dunamedencében magasabbrendű közös hivatás vár. Egy szabadságot szerető nép nyíltságával fordul a nemzeti álmaiban beteljesült és Gyulafehérvár magas szellemiségéhez felemelkedni tudott román néphez és óhajtja, hogy az élet- és emberi jogaiban veszélyeztetett magyarság számára találja meg a módot, amely a lelki kibéküléshez, egymás becsületes megértéséhez vezet s a történelmi egymásrautaltságban élő két nép számára a szabad testvéri együttélés lehetőségeit megteremti.”

A népharcos halála

Aztán küzdött a román fasizták ellen. Ezért kellett először saját hazájában bujdosnia. Állást foglalt az Erdélyt kettészakító bécsi döntés és az ittlakó népeket egymásra uszító hitlerista ármány ellen. Ezért kellett a magyar fasizták világában is elrejtőznie.

Az illegitímából is szervezett, irányított. A harcot nem adta fel. Megszervezte a kolozsvári munkások szabadságárgazsagok ténnyését 1941 március 15-én. Cikkeket írt a háboru ellen. Összekötötte a magyar és román demokrata mozgalmakat. Életre hívta a kisgazdák demokratikus ellenállását Erdélyben. A Békepárt élén küzdött azok ellen, akik felelőtlenül háboruba sodorták a Dunavölgye országait és megtámadták a népek szabad hazáját, a Szovjetuniót.

Amikor letartóztatták és Szamosfalván összeverték, betegesen is visszautasította a pribékek minden ajánlatát. Egy áruló szót ki nem ejtett. A törvénytelen vallatás ellen éhségsztrájkjal tiltakozott. Ujra összeverték s végül méreggel pusztították el.

Vértanu-halálának évfordulóján verőfényben gyűlekezett a Józsa Béla-émlék-bizottság a házsongárdi temető bejáratánál. Egy évvel ezelőtt senki sem jelenthetett meg a magyar királyi belügyminiszteri nyomozók áldozatának temetésén a családtagokon kívül, de Józsa Béla vértanu-halálának első évfordulóján, elzárándokoltak a temetőbe a hatóságok, a munkásság, az együttélő kolozsvári nemzetiségek, az územek, az intézmények, a politikai pártok, szakszervezetek és demokrata egyesületek képviselői mind.

Előre sietnek a csákányos-ásos munkások Józsa Béla sírjához, s míg hangtalanul felzárkózik a kiküldötték gyűrűje, szorgalmas kezek kiemelik helyéből a régi fejfát s elhelyezik az újat. Ótágu csillagban sárló és kalapács, a munkások és földművesek jelvénye szőkik magasba, alatta a vértanu neve és a felirat: „A béke és szabadság mártírja.”

A Józsa Béla-émlék-bizottság nevében Balogh Edgár, a Világosság szerkesztője mondott néhány keresetlen szót az illegális békepárt hősről, a munkásharcosról, aki szembe mert helyezkedni a Szovjetunió szabad népei ellen indított rabló-hadjárral, s ifjú életét adta az eljövendő felszabadulásért. Dr. Vescan Teofil a Kommunista Romániai Pártjának harcos üdvözlését tolmácsolta az új fejfa s a koszorúkkal teljesen elborított sír előtt. Józsa Béla életével s halálával örök példát adott arra, hogy milyen az igaz népharcos.

Szerkesztői üzenetek

A. M. București: A vers sajnos meghaladja lapunk méreteit. — R. J. Szentgyörgy: Még messze van attól, hogy közölhetőt írjon. — D. M. Brassó: Vers nem üti meg lapunk színvonalát. — Pönöge Gy.: Tagadhatatlan iráskészsége van. Mondanivalóját azonban még nem tudja alakítani. Erdeklődéssel várjuk egyéb munkáit. — Többeknek: Kéziratot nem örzünk meg és nem adunk vissza.

HIREK

Naptár:

1944 december 3. vasárnap. A nap 7 óra 29 perckor kel és 4 óra 10 perckor nyugszik. Kat. Xavér Ferenc. Prot. Olivia. Ort. Sofia. Zsidó: 5705 év Kislev hó 17.

1944 december 4. hétfő. A nap kel 7 óra 31 perckor és 4 óra 10 perckor nyugszik. Kat. Borbála. Prot. Borbála. Ort. Borbála. Zsidó: 5705 év Kislev hó 18.

Mozik műsora:

Aro; Az eltévedt leány. Astra: Nyomorultak. Capitol: A múlt árnyai. Corso: A hercegnő álma (színes film). Eforia: Hotel Hollywood. Lumina: A sysmai muskétás. Redout: Zenélő mesék (Szovjetfilm). Regal: Gyilkosság karácsonykor.

Szolgáltatás gyógszertárak

Vasárnap: Lukás Vasut-utca 20a. Hétfőn: „Aesculap” Voith, Vasut-utca 53.

ÉJJELLENKÉNT

Éjjelenként siket lövések csattognak ablakom alatt. Az égen lengelek a részeg rakéták, fényes jelenések, vad, tűzesszárnyu madarak.

Most omlik el itt, ami régi, most születik egy új világ — ezt jelentik ott fenn az égi fények s lenn Mars hangos cselédi, a véresöklü katonák.

SZEMLÉR FERENC

— Evangelikus vallásos délután Brassóban. A brassói magyar evangélikus egyház advent első vasárnapján, december 3-án d. u. 3 órai kezdettel egyházi ünnepélyt rendez a magyar evangélikus templomban, a következő műsorral: 1. Gyülekezeti ének. 2. Bevezető ima. 3. Szavalt: Kocsis Béla előadja Reményik S. „Testvér” c. költeményét. 4. Weisz Ilona zongora művésznő orgonajátéka (dr. Volkmar: C-mol szonata). 5. Páll Ilona szavaltja: Ady Endre: „Álmodik a nyomor” C. költeményét. 6. Nikodemusz Károly lelkes tart előadást „Jövőbe néző emberek” címmel. 7. Togánél Edda úrnő éneklő Tarnai: Esti imáját és Strauss: Boldogság c. dalát. 8. Csabai Katalin: Ady Endre: „Krisztus keresztt az erdőn” c. költeményét szavaltja. 9. Ima és áldás. 10. Gyülekezeti ének. A gyülekezeti éneket, valamint Togánél Edda úrnő ének-számát Bojérné, Hübner Margit zongoratanárnő kíséri, orgonán. A persely adományokat szegény gyermekek felruházására fordítjuk.

* Aki tud valamit Herskovits Ferenc kolozsvári „Familia” kenyerüzemi soffőről, Herskovits Sándor kolozsvári „Familia” kenyérgyári pékéről, Herskovits Jenő albertfalvai „Lóden” posztógyári szövőmesterről, értesítse Kümmelheim Bélát Déván, str. Eminescu 66.

Churchill 70 éves

(London.) Churchill angol miniszterelnök most töltötte be hetvenedik életévét. Ez alkalomból az angol sajtó hatalmas cikkekben ünnepli a miniszterelnököt. Churchill üdvözlő táviratokat kapott Roosevelt elnöktől, Sztalin tábornoktól, De Gaulle tábornoktól s a világ minden részéből.

Turisták figyelmébe

A télturisták figyelmét felhívjuk arra, hogy akik a Rence-Doftana-Vajda-tetőre kirándulást terveznek, vegyék figyelembe, hogy a Paltinis, Predelusi nyeregben levő védkunyhó leégett. Ugyanígy a Valea-Recei (Lapjasi) turista-házból a takarókat az O. N. T. behozta, mert az utásházban nincsen állandó lakó. Tehát az ide-tervbett kiránduláshoz a takaró vitele szükséges. A turista-ház közös hálója ezért éjjel-nappal nyitva van és a turisták rendelkezésére áll.

Elhalasztódik a Magyar Népi Szövetség vasárnapi nagygyűlése

A Magyar Népi Szövetség vasárnapra, december harmadikára Brassóban kitűzött nagygyűlését a vezetőség kénytelen volt elhalasztani, mivel az „Astra” terme nem szabad s más alkalmas helyiség nem állt rendelkezésre. A gyűlés időpontját a hét

folyamán közölni fogjuk.

Ugyanakkor tudatjuk, hogy vasárnap, december harmadikán széleskörű megyei értekezlet lesz a Magyar Népi Szövetség Weiss Mihály-utca 35. sz. alatti megyei irodájában s kérjük a tagok pontos megjelentését fél 10 órakor.

A fővárosi sajtó szerint:

Teljes kormányválságban vagyunk

Szakadást várnak a nemzeti-parasztpártban

A belpolitikai válság elérte tetőfokát. Az utóbbi napok eseményei után a Nemzeti Demokrata Arcvonal és a történelmi pártok között kimélyült ellentétet — minden valószínűség szerint — csak a jelenlegi kormány átszervezésével vagy új kormány alakításával lehet kiküszöbölni. Minden jel arra mutat, hogy a történelmi pártok egyes vezetőinek és minisztereinek magatartása ma már nemcsak a Nemzeti Demokrata Arcvonal elégedetlenségét váltotta ki, hanem a pártok tagjainak körében is egyre inkább ráeszmélnék az elkövetett hibákra és új, demokratikusabb irányvonalat követelnek. E szerint ma már nyílt titok, hogy a Nemzeti Parasztpárt pártíveinek nagyrésze szigorú bírálatot gyakorol Maniu Iuliu eddigi magatartása és tevékenysége fölött és sokan már mérlelhető változásokról, vagy éppen a párt kettészakadásáról beszélnek. A Nemzeti Parasztpárthoz közelálló sajtó is utal már ezekre a vívódásokra és a párt állandó bizottságának külsőben álló ülésétől várja a kibontakozást. E lapok pártkörökből szerzett értesülései szerint számolni kell Maniunak a közéleti szerepléstől való teljes visszavonulásával is.

A helyzetre egyébként jellemző, ahogyan a fővárosi lapok bevilágítanak a legutóbbi események hátterébe.

A „Victoria” című lap jelentése szerint a legutóbbi minisztertanácsban, mikor a Nemzeti Demokrata Arcvonal miniszterei Penescu belügyminiszter távozását és Vasiliu Răscanu tábornok hadügyminiszteri kinevezését követelték, a nemzeti parasztpárt és a liberális miniszterek nyilatkozatot olvastak fel, amely valójában a két párt képviselőinek a kormányból való visszavonulását jelentti.

Ezután Sănătescu tábornok miniszterelnök péntekig kért haladékot, hogy tájékozhassék a helyzetről. Helyenformán tehát — fejeződik be a tudósítás — teljes kormányválságban vagyunk.

Négy évi kényszerszünet után:

Ismét közgyűlést tart az „ENCIAN”

Mit tartalmaz az idei versenyprogramm

Az 1944 augusztusi események után az Encián Si- és Turista Egyesület megmaradt vezetői azonnal hozzá láttak az egyesület újjászervezéséhez és a tagtoborozáshoz. Ennek során felvetődött az Encián kereteinek az előállott új helyzet megkivánta kibővítése, olyan formában, hogy az egyesület keretein belül ne csak a turistaságot és a szízes műveljék, hanem más irányú tömörítéshelyiségeknek is adjanak helyet.

Az egyesület jelenlegi vezetői e népi szempontból szükséges kívánalmakat elvben elfogadják. Eppen ezért nagy fontossággal bír az Encián legutóbb tartott vezetőségi gyűlésének az a határozata; hogy 1945 január havában, négy évi kényszeri halgatás után ismét közgyűlést tart az Encián, amelynek során a kívánalmaknak megfelelően módosítani fogják az alapszabályt. A megtartott gyűlés másik fontos határozata hogy az Encián kéri fogja újra való fölvételét a Román Si-Szövetségbe. Ezt a kérést az utóbbi négy év

alatt kétszer utasították vissza csak azért, mert az egyesületnek magyar jellege van.

Megállapították még az Encián siver-seny naptárát is az 1944/45 évi siüdenyre amely a következő: 1945 január 6., 7.-én három számból álló tehetségszűrető siver-seny a Csuklyonon és a Rencén három csoportban kezdők, haladók illetve már helyezést elért versenyzők részére. Ugyan-csak január hónapban, 21.—28.-ika kö-zött „Encián síhét” elnevezéssel tartja meg négy számból álló házisibajnoki ver-senyét a „Zach” vándorsíregért a Ke-resztényhavason és a Pojánában, míg február végén vagy március első napjaiban lesz megrendezve a multban már hagyományossá vált „Encián” klubközi lesikló kupaversenyt a Keresztényhavas csúcsáról a Pojánába. Minden verseny helyezettjei művészi kiviteli érmet kapnak. Ezenkívül részt akar venni versenyzőivel az Encián az országos nemzeti síbajnoki versenyeken is, ugyancsak a társegyesületek rendezvényein is.

Apróhirdetések

Legkisebb apróhirdetés tíz szóból 150 lej minden további szó 15 lej. Állásikere-sőknek 50% kedvezmény.

Munkakereslet, kínálat

Keresünk azonnali belépésre jó meg-jelenésű probakissasszonyt (Mannequin). Brassó, Hynek-szalón, Lensor 26, I. eme-let. (111)

Kifutónak, kihordónak leányt, fut, asszonyt, férfit keresünk. Jelentkezni ki-adóhivatalunkban. (108)

Kovács segéd azonnali alkalmazást nyer Szabó Márton autórugó-üzem, Braşov Str. Lungă 76. (113)

Vétel, eladás

Eladó: új gyermekágy kerekkel, tiszteleményes puha fordítással, utazó-táskák, kerek kályha. — Asztalosmunkát vállalkoz. Tanoncot felveszek. PICK Artur Brassó, str. Regina Maria 52. (109)

Komoly vevők részére családi és üzleti házakat keresek. „PROMPT” ingatlanforgalmi iroda, Braşov, Str. Regele Mihai 20. (47)

Barna télikabát, középtermű térfi-nek eladó. Brassó, str. Axente Sever 1. (112)

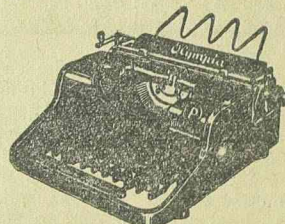
Vegyes

Festék bőrkabátot, női táskát, cipőt akatáskát, bőrdöntő, bőrbutor. Braşov Str. Nisipului 18. Telefon 33-05 (45)

Elveszett

Elveszett Stărdan Gheorghe névre szóló katonai igazolvány és egy Zeiss kulcsosomó. Becstületes megtaláló jutalom ellenében adja le kiadóhivatalunkban. (110)

Mj. Tódor János

író- címező- számoló- könyvelő- sokszorosító- gépjavitó szakmühelye — új gépek lerakata
BRAŞOV, Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia”) TELEFON 29-47

Szövegünk mély fájdalommal tudatjuk, hogy a nagyon szeretett férj, testvér, rokon és jóbarát

Cserey Béla

C. F. R. tisztviselő

életének 55-ik, házasságának 28-ik évében hosszas szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének.

Temetése december 3-án d. n. 2 óra-kor lesz a bolonyai róm. kat. temető hi-degházából az ott lévő családi síroltba.

Brassó, 1944. december 3.

A gyászoló család

Rendeljen
BÉLYEGZŐT
a „Drum Nou”-nyomdában